Szerkesztőség és kiadóhivatal:
127 East 13th Street New York City

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Egész évre New Yorkban... $3.—
A vidéken $2.50
Egyes szám ..... 3c.

A BEVÁNDORLÓ

Editorial Rooms:
327 East 13th Sreet New York City

SUBSCRIPTION:
Per annum, in N. Y. City ..... $3.—
United States $2.50
Single copy ..... 3c.

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN. Szerkeszti: SINGER MIHÁLY. EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.

V. Évfolyam. 6. szám. NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., KEDD, 1908. JANUÁR 21-én. V. Year. No. 6.

VÁDLÓ ÉS VÁDLOTT.

A NEMZETISÉGEK MAGYARORSZÁGON ÉS NÉMETORSZÁGBAN.

A „Bevándorló"-nak még csak előző számában irtam arról a katekizmusról, amelyet Lueger vezetése alatt Ausztria németjei csempésztek Magyarországba s amelyben a németajku magyar honosokat egyenesen felláziják a magyar egységes állam és a magyar nyelv, mint az állam nyelve ellen.

Az utóbbi időben mindenünnen támadták a magyar nemzetet. Illetékes és illetéktelen emberek világgá kürtölték, hogy a magyar nemzet zsarnoki hatalmat gyakorol a Magyarországon élő nemzetiségekkel szemben, hogy ezeket kulturájuktól, nyelvüktől megfosztani és kényszer utján beolvasztani akarja a magyarságba. Brutálisnak nevezték emiatt a magyar nemzetet és Björnson világhirü iró az ő *„erkölcsi felháborodásában"* tudvalevőleg arra a kijelentésre ragadtatta magát, hogy egy pillanatig sem maradna egy fedél alatt Apponyi Albert gróffal, aki a népeket elnyomó magyar nemzetnek népeket elnyomó kultuszminisztere.

Én, mint magyar ember, a magam részéről azt szerettem volna, ha a magyar nemzet ellen emelt *ebbeli* vádak alaposaknak bizonyultak volna. Én azt szerettem volna látni, hogy *minden* magyar földön élő polgárt igenis beolvasztottak volna a magyarságba, ha rég megteremtették volna azt, ami Magyarországra nézve életfeltétel, az *egységes* és *egynyelvü* magyar államot. Mert mindaddig, amig a magyar állam nem egységes és nem egynyelvü, mindaddig, amig a magyar állam eltüri, hogy területén idegen törekvésü és idegen nyelvü államocskák létezzenek, a magyar nemzet külső és belső ellenségei könnyü szerrel megakadályozzák Magyarországnak állami, nemzeti és gazdasági kialakulását.

Magyarország ellenségei látják és tudják ezt. S mivel látják és tudják, lármájukkal, rágalmaikkal csak azt akarják elérni, hogy Magyarország ne merjen belefogni abba a munkába, amelyet már rég be kellett volna végeznie. Ellenségeink látják és tudják, hogy az a puszta tény, hogy Magyarország ezeréves fennállása után még mindig léteznek magyar földön nemzetiségek, amelyek nem a magyar nyelvet beszélik, a melyek külön kulturájukkal dicsekednek, amelyek a magyar nemzetével ellentétes törekvéseket folytatnak, amellett bizonyit, hogy a magyar nemzet ezer éven át önmaga ellen vétett, amikor szabadon engedte burjánozni a nemzetiségeket. Ha a magyar nemzet régebben végezte volna az egynyelvüsités és egyállamositás feltétlenül szükséges, — mert államfentartó — munkáját, akkor az egynyelvü és egységes magyar állam ellen sem Ausztria nem lázitana orvtámadások utján, de még mások sem mernék az elnyomás, a zsarnokoskodás vádjával illetni azt a Magyarországot, amelynek meg nem bocsátható büne éppen abban áll, hogy vétkes nagylelküséggel engedte feje fölé nőni a saját házában az idegen elemeket, akiket csak mi tekintünk testvéreinknek, de akik velünk szemben részben fagyos, részben ellenséges érzelmekkel viseltetnek.

Épp oly furcsa, mint jellemző dolog, hogy éppen német oldalról áskálódnak legszemtelenebbül ellenünk, hogy éppen a németek merik a magyar nemzet szemébe vágni az elnyomás, a zsarnokoskodás, a minden áron való magyarositás vádját, mikor éppen ezek a németek azok, akik nem akarnak maguk mellett megtürni semmit és senkit, ami nem vallja magát németnek.

Éppen a napokban adta a porosz képviselőház a nemzetiségek felett való legmerészebb zsarnokoskodásnak oly jelét, amelyet talán jó lesz a magyar kormány figyelmébe ajánlani — követés czéljából.

A németországi lengyelek ugyanis ragaszkodnak a nyelvükhöz, nemzetiségükhöz. Már pedig a poroszok, ha mindjárt jogtalanul jutottak is egy darab lengyel terület birtokába, a maguk területén csak németeket akarnak látni. Hogy a lengyelek elnémetesitését hamarosan keresztülvigyék, a kormány azzal a javaslattal lépett a törvényhozás elé, hogy kisajátitják a lengyelek ingatlanait, azokba németeket telepitenek s igy a lengyeleket arra kényszeritik, hogy átöröklött földjüktől megválva, a németek közé vegyüljenek, ahol természetesen németekké fognak válni.

Német szempontból Németország eljárásától az észszerüséget megtagadni nem lehet. Ha azonban a németek jogot vindikálnak arra nézve, hogy a német földön élő nemzetiségeket minden rendelkezésükre álló eszközzel németesitsék, akkor mi jogon követelik a magyar nemzettől, amely az ő nemzetiségeit soha nyelvüktől meg nem rabolta, hogy a magyar földön élő németeket, oláhokat, tótokat hagyja meg mint államot az államban németeknek, tótoknak, oláhoknak? Ezt a jogczimet az eddigi kormányok adták meg mindenkinek azzal, hogy szótlanul és tétlenül türték a nemzetiségi törekvések terjedését, mig végre Ausztria és Németország elhitették a nemzetiségekkel, hogy Magyarországnak tulajdonképpeni gazdái ők, a nemzetiségek.

Ennek az évszázados politikának átkát nyögi most Magyarország. Mert még mindig a nemzetiségi bajok ellen kell küzdenie, holott ma már ennek tulhaladott álláspontnak kellene lennie s gazdasági reformok keresztülvitelére kellene fektetni a fősulyt.

Ha a magyar nemzet kigyógyulni akar veszedelmes nyavalyájából, akkor ragadja meg sietve a mediczinás flaskót, amelyet a németek mutattak meg neki most. Telepitsenek odahaza a nemzetiségeklakta vidékekre magyarokat. Akkor azután a nemzetiségek beolvadása önként, minden külső kényszer nélkül fog bekövetkezni.

És ebben, a nemzetiségek ilyetén módon való beolvasztásában mi amerikai magyarok is segédkezhetünk. Ama honfitársaink ugyanis, akik azzal a szándékkal jöttek ide, hogy munkájuk révén megtakaritott pénzükkel odahaza földet vásárolnak, vásároljanak földet a nemzetiségeklakta vidékeken. Merem állitani, hogy a magyar kormány van annyira magyar, hogy a nemzeti törekvéseknek ilyetén gyakorlati módon való megnyilvánulását minden rendelkezésére álló eszközzel elő fogja segiteni.

Singer Mihály.

A NÉGEREKÉRT.

New York kormányzója a faji ellentétekről.

Érdekes gyülést tartottak a minap a new yorki Carnegie Hallban a négerek dolgában. Az előkelő közönség és számos néger zsufolásig megtöltötték a nagy termet. A gyülésen, mely a négerek kiképeztetésére alapitott Tuskegee intézet felsegélyezésére hivatott egybe, *Seth Low*, New York város volt polgármestere elnökölt. Az est főszónoka pedig *Hughes* volt, New York állam jelenlegi kormányzója.

A kormányzó fölötte érdekes beszédéből kiemeljük a következőket: „Mi itt az Egyesült Államokban nem akarunk sem rabszolgákat, sem jobbágyokat, de nem akarunk oly polgárokat sem, akik ama kiképeztetés határán belül állnak, amely ez ország fentartására elkerülhetetlenül szükséges. Nem lehetséges, hogy a demokráczia eszményeit polgártársainknak csak egy részével szemben alkalmazzuk, a többiekkel szemben pedig teljesen tekinteten kivül hagyjuk. *Ezt az országot nem szabad egyedül gazdagságot produkáló gépnek tekintenünk. Sohasem fogja megoldhatni feladatait, ha polgárai egyedül mint egy igazi gépezetnek részei jönnek számitásba.* Ezt az országot *emberek* lakják, s ezeknek az a kötelességük, hogy az emberiség méltóságát megőrizzék, törekvéseit elősegitsék. S ennek alapfeltétele az önbecsülés. És reánk, fehérekre csakugy, mint fekete testvéreinkre, vonatkozik az az alapelv, hogy az egyéni érték és egyéni becsület ápolásával nyerjük azokat a tulajdonságokat, amelyekkel társadalmunk feladatait megoldhatóknak vélem."

A kormányzó után *Grant Ábrahám* Indiana állambeli püspök beszélt. A püspök maga is — néger, sőt gyermekéveit rabszolgaságban töltötte. Ő a Tuskegee-intézet kiépitéséről s hasonló intézetek alapitásáról beszélt, mert csak a tudás fegyverével véli a faji ellentéteket legyőzhetni.

Majd a négerek vezetője, *Booker T. Washington* tartott egy hatalmas beszédet a néger-kérdés megoldása dolgában.

AGYONLŐTT MAGYAROK.

Hengelmüller nagykövet közbelép.

Megirtuk, hogy az Indiana állambeli Gary közelében a rendőrök lelőttek két magyar vasuti munkást. Amint most — persze a *New Yorker Staats-Zeitung* utján — értesülünk, Hengelmüller nagykövet a magyar kormány utasitására a lelőtt magyarok dolgában közbelép.

Egy *Böche Henrik* nevő ügyvédet megbizott ugyanis az eset feldolgozásával. A rendőrök azzal védekeznek, hogy ők hárman vagy harmincz, lőfegyverrel ellátott emberrel állottak szemben s igy önvédelemből a nép közé kellett lőniök.

A rendőrök ellen meginditott bünpert Indianopolisban fogják tárgyalni.

A BELGA KIRÁLY

Kedvese miatt felpofozza a leányát.

A botrányokban megőszült belga király megint beszéltet magáról egy ujabb botrány révén. Az öreg Lipót ugyanis keleti házasságot kötött valami Vaughan bárónővel. Ebbe az uj viszonyba Clementin herczegnő, a király hajadon leánya, aki szigoru erkölcsösségéről és istenféléséről ismeretes, belenyugodni nem akart. Atyjának ez ujabb kedvesét utálta s ezt az utálatot minden alkalommal éreztette a bárónővel.

A minap Clementin találkozott a bárónővel, amint atyja ennek karjára támaszkodott. Clementin szótlanul végigmérte az asszonyt és tekintete elárulta szivének érzelmeit. Később atyjának fogadó-termében találkozott ismét a bárónővel s Clementin szája most sem nyilt meg, de annál többet beszéltek a szemei. Lipót király egy intésére a bárónő meghajlással üdvözölte Clementint, de ez az üdvözlésre egy haragos szempillantással felelt. A bárónő most kivörösödött arczczal kirohant a teremből, a király pedig felpofozta a leányát.

Ezt a botrányt, mely pénteken esett meg, széltében-hosszában tárgyalják — egy beérkezett kábelsürgöny szerint — az európai lapok. Azt mondják, hogy Clementin elhagyja a botrányfészket és nem valószinütlen, hogy Stefániához fog menekülni, Rudolf trónörökös özvegyéhez, aki tudvalevőleg most Lónyay Elemér grófnak neje.

PAP ÉS SZERKESZTŐ.

FÉNYES LAJOS PLÉBÁNOS NYILATKOZIK.

Föt. *Fényes Lajos* newarki római katholikus plébános urtól a következő nyilatkozatot vettük:

Newark, N. J., 1908 január 18-án. Tekintetes *Singer Mihály* szerkesztő urnak, *New York City. Tisztelt Barátom!*

Légy szives b. lapodban az alábbi soroknak helyet adni:

Az *Amerikai Magyar Népszava* f. hó 18-án megjelent számában *Berkó* szerkesztő azt irja felőlem, hogy én reggel 5 órakor New Yorkban a kávéházban dorbézolok és felhivja hiveimet, hogy engem ne türjenek meg lelkipásztoruknak.

Eme izléstelen és boszu által sugalit rágalomra Berkónak majd ugy felelek, mint a kutyával szokás elbánni, amely ugatva az ember nadrágjához kap; a t. nagyközönségnek azonban tartozom azzal, hogy eme dologban az igazsággal megismertessem és röviden jelezzem az okot is, amiért Berkó velem szemben is, mint sok másokkal tette, a rágalmazás szemétdombjára lépett.

Tehát: 1. Igaz, hogy reggel 4 órakor voltam egy tisztességes kávéházban, de csak azért, mert *lekéstem* az éjféli vonatról s igy várnom kellett a reggel induló első vonatig. Hát szakadó esőben, hol a csodában várjak, ha nem egy tisztességes kávéházban? A kávéházban [mert éjfél elmult] *se nem ettem, se nem ittam, tehát nem is dorbézoltam.* Ha Berkó előtt *dorbézolás annyit tesz, mint valahol reggelig elbeszélgetni* és komoly dolgokról eszmecserét folytatni, ugy én gyakran dorbézolok és sajnos, hogy ő ezt a példánkat nem követi.

2. Minden ember annyit ér, amennyiben kötelességét teljesiti. Hiveimnek tehát hiába tanácsolgatja, hogy ne türjenek meg engem, mert hiveim is, püspököm is aszerint itélnek meg, ahogyan kötelességemet teljesitem. Nem szorultak Berkó tanácsaira, még akkor sem, ha *egy* vagy kettő tőle kér információt. Én pedig — és ezt büszkén mondhatom — kötelességemet *mindig teljesitettem.* Privát életemhez senkinek semmi köze, még Berkónak sem, nekem sem az övéhez. Hivatali müködésemet meg mindenki birálgathatja, *de csak igazságosan.*

Már most miért haragszik Berkó?

1. Mert a lapját visszaküldtem.

2. Mert már három héttel ezelőtt nyiltan hireszteltem, hogy egy kis borsot török az orra alá.

3. Mert ezt meg is tettem. A Monopol-kávéházban megmondtam neki, hogy ha még egyszer, akár engem, akár paptársaimat *igaztalanul*, vagy anélkül bántalmazna, hogy előbb megkérdezné tőlünk a valóságot, megpofozom. Egyben kijelentettem neki, hogy tanulatlan fráter.

4. Mert miattam vagy 60 ember kivánságára a Monopolból *kidobták.*

És mert ezek miatt Berkó fuj reám, azt hireszteli, hogy ő engem megütött. Ennek bizonyitékául kénytelen vagyok kijelenteni, hogy:

1. Én az ütést nem éreztem.

2. Kiss Emil bankár és Kohányi Tihamér urak a Berkó kidobatása után hozzájuk intézett kérdésemre igy feleltek:

— Nem ütött meg, csak gesztikulált.

3. Tudtommal senki sem látta.

Mindezek kijelentése után részemről a nagy nyilvánosság előtt befejezettnek tartom ezt az ügyet. Berkó irhat, amit akar, tehet, amit akar, küldözgetheti Newarkra a leveleket, én papi méltóságomon alólinak tartom [pedig azt mondja, hogy dorbézolok] egy nyilvános helyről közkivánatra kidobott szerkesztővel polemizálni. — Átadtam a biróságnak.

Végül kijelentem, hogy a „Népszava" január 18-iki számában megjelent rosszakaratu hirre vonatkozólag a rektifikácziót a mai napon beküldtem az „Amerikai Magyar Népszavá"-hoz is. Hadd lássuk, közli-e a való tényállást.

Midőn eme soraimban foglaltakért a felelősséget magamra veszem s kijelentem, hogy állitásom minden egyes pontjának igazságáról tanukkal szavatolok, maradok

honfitársi és baráti üdvözlettel
Fényes Lajos,
plébános.

MAGYAR ÁLDOZAT.

Nagy tüz pusztitott Scrantonban.

Pennsylvania állambeli Scrantonban a Spruce és Center utczák között január 17-én d. e. 9 óra 50 perczkor az Imperial Underwear Factory-ban nagy tüz ütött ki. A gyárban mintegy 80 leány dolgozott a harmadik emeleten. Ott dolgozott *Menyoczky Katalin* magyar leány is, akit társnői a harmadik emeletről nagy ijedelmükben lelöktek: belső sérüléseket szenvedett s este 9 órakor sebeibe belehalt.

Menyoczky Katalin a Scrantoni Magyar Mükedvelő Társaságnak igen lelkes tagja volt s a magyar fiatalság nagy tiszteletben részesitette.

A tüz a három emeletes épület pinczéjében kezdődött s oly gyorsan terjedt, hogy pár perez alatt a lángok a harmadik emeletet nyaldosták. A leányokat a tüzről Wright nevü munkavezető értesitette s ezek fejüket vesztve az épület egyik szobájába rohantak, s csak a munkavezetőnek köszönhető, hogy a tüzhaláltól megmenekültek, ő tuszkolta ki őket a tüzilétrára s ha a lányok nyugodtan viselkednek, nem történik annyi szerencsétlenség. Link Tillman tüzoltó több leányt esés közben fogott meg, egy leány a harmadik emeletről ugrott le, s a haláltól való menekülést Tillman-nak köszönhette, mivel ő saját életét feláldozva, ahogy a létrán állott, a magasból repülő leány ruháját megragadta s igy mentette meg a biztos haláltól.

A tüz által okozott kár meghaladja a 150.000 dollárt.

JOGOT A NŐKNEK.

Londoni asszonyok tüntetése.

A jogokért küzdő nőt minden értelmes ember támogatni fogja. Az erőszakot elitéljük a férfiuban, elitéljük tehát az asszonyban is.

Azok a londoni asszonyok, akik szombaton „jogokért küzdve" megsértették a legszentebb jogot, mikor megrohanták az angol miniszterelnök házát, alig számithatnak rokonszenvre.

Campbell-Bannerman miniszterelnök miniszertársait tanácskozásra hivta egybe s ezt az alkalmat felhasználták a jogokért küzdő nők egy kis tüntetésre, mely bármely ország utczai csőcselékének becsületére vált volna. Valami *Drummondné* nevü asszony vezetése alatt ezzel a csatakiáltással: *Választói jogot követelünk!* rontottak a miniszterelnök palotájába s mikor a rendőrség ismételt felszólitására nemcsak hogy távozni nem akartak, hanem egyre jobban dühöngtek, köztük és a rendőrök között valóságos harcz fejlődött ki, mely azzal végződött, hogy öt asszonyt a dutyiba vittek, ahol most eltünődhetnek azon, hogy jog csak azt illeti meg, aki másnak a jogát tiszteletben tartja.

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA YOUNGSTOWN, O.
VAGYON: $1,500.000. PÉNZT KÜLD az ó-hazába és a világ minden részébe gyorsan, olesón és pontosan. PÉNZBETÉTEK után 4 százalék kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: Burger B. Lajos

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

AMERIKAI MAGYAR BANK. Az Amerikai Magyar Bank f. hó 14-én tartotta meg rendes közgyülését, amelyen, müködésének rövid ideje daczára, máris eredményeket mutathatott fel. E közgyülésen választotta meg az igazgatóságot, amelynek sorában, igaz örömünkre, ott találjuk *dr. Gerster Árpád* tanár urat is. Gerster dr. feltétlenül a legelőkelőbb amerikai magyarok egyike s az ő neve minden esetre biztositék arra nézve, hogy a *magyar* czélok folytatására alapitott amerikai magyar bank tényleg magyar czélokat fog folytatni. Ugy látszik, hogy eziránt bizonyos kételyek támadtak — odahaza, mert a *Magyar Hirlap* egyik legutóbb beérkezett számában keményen megtámadja a bankot és közgazdasági rovatában szórul-szóra a következőket mondja: „Hónapokig nagy buzgalommal dolgozott egy csomó magyar és amerikai ur az ugynevezett „Magyar Amerikai Bank" megalapitásán. Kommünikék és hirek igen szép számban jelentek meg ez idő alatt az uj alapitásról, de megnyitni mindeddig nem lehetett a magyar amerikai bankot. Most végre megnyitották New Yorkban az uj intézetet s az alapitók jónak látták ez alkalomból ismét ellátni az amerikai magyar lapokat reklám-czikkekkel. Az egyik ujság azt mondja el, hogy eddig miért nem lehetett megnyitni a bankot. Először azért, mert a pénzügyi válság ideje „nem volt alkalmas arra, hogy egy fiatal intézet akkor kezdje meg müködését, mikor a bankok iránt a nagyközönség bizalma megrendült." Másodszor pedig azért, mert nem találtak alkalmas egyéniséget a bank vezetésére. Nem ismerjük William H. Bryan urat, akinek személyében ezt a keresve keresett egyéniséget végre megtalálta az igazgatóság. Nem tudjuk tehát, vajjon csakugyan „garancziát nyujt-e az ő személye arra, hogy az intézet biztos alapon áll." Egyéb körülmények pedig nem igen mutatnak arra, hogy a bank megszerezheti a nagyközönség bizalmát. Mert a bank kommünikéiben mindent találhatunk, csak azt nem, hogy tulajdonképpen mi a czélja, mi a programmja az uj intézetnek és hogy milyen eszközökkel akarja czélját végrehajtani. A hirdetésekből inkább azt a benyomást kapja az ember, hogy néhány ur, aki itthon, Magyarországon nem tudja kielégiteni szereplési vágyát, igazgatói álláshoz akar jutni és erre kell a Magyar Amerikai Bank, amelynek müködését a kormány remélhetőleg figyelemmel fogja kisérni már a kivándorlási kérdésre való tekintettel is."

A *Magyar Hirlap* e támadására azután a *Pesti Hirlap* egy hosszabb czikkben felel, amelyet alább közlünk. Ha a *Pesti Hirlap* kizárólagosan az *Amerikai Magyar Bank* védelmére kelt volna, mi készségesen aláirtuk volna minden szavát, mert a „Pesti Hirlap"-pal mi is azt mondjuk, hogy ez a bank hiányt pótol, hogy nagy feladatok megoldására van hivatva s hogy már ez okból kötelessége mindenkinek ezt a magyar intézményt jóakaratulag támogatni a kezdet nehézségeiben s az elitélő kritikát arra az időre halasztani, amikor — amitől mi azonban nem tartunk, — bebizonyosodik, hogy a *Magyar Amerikai Bank* nem képes azokat a czélokat megvalósitani, amelyeknek megvalósitására alapittatott. Budapesti igen tisztelt laptársunk nem éri be azonban ezzel, hanem azzal véli jobban kiemelhetni az amerikai magyar bankot, ha a kisebb amerikai magyar bankárokat — mindnyájukat egy fazékba vetve, — ledorongolja, zugbankároknak bélyegzi. Ez ellen kollégiális tisztelettel ugyan, de minden erélyylyel tiltakoznunk kell. Az amerikai magyar bankárok TULNYOMÓ része nemcsak becsülettel dolgozik, hanem sok esetben egyetlen barátja, tanácsadója, segitője a hozzája forduló magyarnak.

Ezt akartuk az igazság és az amerikai magyar bankárok becsületének megóvása érdekében megjegyezni. S most hadd álljon itt a *Pesti Hirlap* hivatkozott czikke:

„A Magyar Amerikai Bank alapitásáról irván, konstatáltuk, hogy az intézet igazgatósága és eleve biztositott magyar érdekcsoportja, a legmesszebb menő biztonságot nyujt arra, hogy ezt az alapitást ne csak komolyan vegyük, hanem tekintettel a kezdet kétségtelen nehézségeire, törekvéseiben jóakaratulag támogassuk. Utaltunk arra, hogy ez annál inkább kötelességünk, mert reméljük, hogy a bank kivándorolt honfitársainknak nemcsak anyagi, hanem erkölcsi érdekeit is fogja védeni. Egy igen kiváló laptársunk minderre most azt irja, hogy a jelzett czélból egyesületet és nem bankot alapitanak s hogy tehát a bank tulajdonképpeni czélja még most is homályos. Be kell ismernünk, mi abban a tévedésben voltunk, hogy ezen alapitás jelentősége és előzményei általában oly ismeretesek, hogy nincs szükség részletesebb felvilágositásra, különösen azokkal szemben, akik ily nagyfontosságu ügyben már kritikát is gyakorolnak. Sajnos, ezuttal is csak nagyon tömör vonásokban térhetünk ki a részletekre.

Mindjárt a kivándorlási törvény kapcsán, de már ezt megelőzőleg is, állandóan panaszok merültek fel az u. n. amerikai bankárok ellen, akiknél valósággal rendszerré vált a visszaélés, nemcsak a náluk elhelyezett pénz kezelése, hanem hazaküldése körül is. Arról, hogy mily rengeteg összeg sikkadt és kallódott el, nem szólunk. Lépten-nyomon károsodtak a kivándorolt magyarok a lelkiismeretlen pénzbeváltás folytán is. Ezen nyomoruságoknak további következése volt, hogy már nem merték bankára bizni a pénzt, hanem egyszerü levélben küldték el, amely persze ugyancsak elvétve jutott a czimzetthez. A dolgok állásának másik oldala még sötétebb. A magánbankárok a valamivel tehetősebb ügyfeleket lassankint spekulácziókba ösztönözték, ami persze gyorsan elvitte a megtakaritott tőkét, de emellett a játékszenvedélyt is beoltotta az emberekbe. De lépten-nyomon megrövidültek az ottani magyarok a vasuti- és hajójegyek váltásánál is, arról ugyancsak nem szólván, hogy a kártéritési igények vétele egyik legjobb üzletága a zugbankároknak. Ezek persze egyoldalu vonatkozásu érdekek, de mellettük egyre érezhetőbbé vált az, hogy az Egyesült Államokkal — bár nem nagy — de fejlődő kereskedelmi forgalmunk nélkülözni kénytelen egy kifejezetten magyar érdekeket szolgáló komoly pénzintézetet. A dolgok ezen stádiumában — melyeket persze dióhéjba kellett szoritanunk — vitális érdekek füződtek a magyar amerikai bank alapitásához, minélfogva csak természetes, hogy létesitése iránt a kormány melegen érdeklődött. Nincs czélja annak, hogy intézeteket és személyeket néven nevezzünk, mert ezek már igazán köztudomásu dolgok. Egyet-mást azonban kénytelenek vagyunk részletezni. Igy meg kell emlitenünk, hogy a kormány elé került tervezetek a fentebb vázolt üzleti czélok szolgálatát ölelték fel. Hogy azonban az állami szubvenczió megokolható legyen, a tervezett bank üzletágai mellett még egy jogi osztály szerveztetett volna, mely az ingyenes jogi képviselettől és tanácsadástól kezdve egészen a munkaközvetitésig a kivándorló minden erkölcsi érdekét gondozta volna. De éppen ez volt az, ami az állami támogatást jórészt lehetetlenné tette, mert gróf Andrássy Gyula az ő egyenes államférfiui felfogásával nem tudta összeegyeztetni, hogy feltétlenül titkolandó eszközök igénybevétele által az amerikai kormányzattal szembekerüljön. Miután pedig ezt a kérdést nem sikerült kielégitően megoldani, a bank ügye is lekerült a napirendről. Mikor pedig az Egyesült Államokban kormányunk minden támogatása nélkül mégis sikerült igazán fényesen keresztülvinni az alapitást, ugyancsak a fentebb emlitett anyagi czélok szolgálatára: mindenki érthetőnek találja hogy azt, a czélokhoz füződő nagy érdekekre való tekintettel, nem gáncsoljuk, hanem teljes jóakarattal támogatjuk a kezdet nehézségei közepett. De éppen ebből fakadt azon óhajtásunk is, hogy a bank igyekezzék az anyagi czélok mellett az itthon elejtett

MAGYAR AMERIKAI BANK
(Állami Bank)
32 Broadway New York
Elnök William H. Bryan, volt állami bankvizsgáló.

Elvállalja – minden a bankszakmába tartozó ügyletek keresztülvitelét.
Betéteket – legmagasabban kamatoztat.
Külön pénzátutalási osztály bankárok részére a legjutányosabb árfolyam mellett.
Magyarországi képviselőnk a Magyar Pénzintézetek Központi Hitelbankja és az ennek kötelékébe tartozó 450 – vidéki pénzintézet 1000 millió korona alaptőke és betéttel.

TÁRCZA.

ZSUZSU FÉRJHEZ MEGY.

Irta: *Ujvári Péter.*

Ugy borult rá a sok csipke, meg a sok szines selyem, ahogy a felhő borul a madárra, mikor napsugarak utján a magasba repül. Csiesergett és csattogott és beszélt ártatlan kalandjairól, miken átesett a villamoson, mikor tegnap Pisztornéhoz ment, ahol Garzóné is volt, meg Szájbélyné is.

— Bizony jól mulattunk. Nagy selmák azok az asszonyok.

Magda, a leánya, ugy hallgatta, mintha muzsikaszó lett volna a beszéde. Rajta pihentette csodás tüzü, nagy szemét és kedves komolykodással nézte apró, kecses alakját, arczán a finom vonalakat és fekete haját, amely puha gyürükben hullámzott alá a fehér nyakra.

Mikor a csepp asszony mindig csak Garzónét emlegette, meg Szájbélynét, Magda csendesen elnevette magát:

— Más nem volt ott? Zsuzsu, igazat szólj.

A szegény Zsuzsu elpirult. A szeme is nedves lett, ugy megijedt.

— Senki, hidd el, senki. Bizony isten, Magdus.

Magda megfenyegette:

— Hát az a Kerekes?

Látni lehetett, hogy Zsuzsu most már komolyan megijedt. Azt a Kerekest nem lehet egészen letagadni, olyan nyilvánvalóan törte magát ő utána. A házhoz is járt ezelőtt, de aztán elmaradt, mert bolond emberek kisütötték, hogy Magdának udvarol és attól félt, hogy kellemetlen bonyodalmakba keveri magát. Hátha Zsuzsu is félreérti? És hátha Magda is erre magyarázza? Hiszen ha már nem is nagyon fiatal, elég legény ahhoz, hogy ábrándos leányok rajta felejtsék a szemüket. Azért inkább elmaradt és ha Zsuzsut látni akarta, Pisztornénál kereste, aki ágról-szegről rokona volt. Hát ezek bizony tudott nyilvánvalóságok. Vajjon most mit mondjon. Mentegesse magát? Hiszen semmi se történt közöttük, ami kimagyarázás követelne. Letagadni meg éppenséggel nem lehet, mert hátha még történnének valami és ő a leánya előtt hazugságban marad. Jaj, miért is nem vigyázott magára! A csipkéit tépdeste, a haját igazitotta és halvány lett, mint a liliom.

— Ugy-e, rossz vagyok? — rebegte alig hallhatóan.

— A tündérem vagy, anyuczi — nyugtatta meg Magda.

— Rossz tündér vagyok, tudom. Mindig csak magammal törődöm. Aztán nem tudok komoly lenni, ugy nézem az életet, mintha játék volna. Azt se tudom, téged hogyan neveltelek fel.

— Jól, nem látod? — nevetett Magda. — Nézd, milyen erős vagyok.

— Oh, te erős vagy, — szólt Zsuzsu és ráfüggesztette imádó tekintetét. Aztán hozzásimult, csókolta, czirógatta és elhallgatott.

— Derék ember ám az a Kerekes — füzte Magda tovább a beszédet.

Zsuzsu szeme felcsillogott.

— Ugy-e? — csattant ki belőle ártatlanul az őszinteség.

Magda nevetett:

— No látod.

Zsuzsu megértette, hogy végképpen elárulta magát. Mondani akart valamit, de meggondolta magát. Kioldózkodott Magda öleléséből és szépen, csendesen a másik szobába ment.

Kimondhatatlan gyengédséggel nézett Magda az ellibbenő cseppség után.

— Szegény Zsuzsu! — szánakozott fölötte. — Az a mihaszna Kerekes elcsavarta a fejét. Node csak idejöjjön, majd eligazitom a dolgát. El én.

Arczáról leolvadt a lágy gyengédség és olthatatlan energia parázslott ki a szeméből. Ez a felséges lány roppant erős tudott lenni, mikor azt gondolta, hogy bántalom érte az édesanyját. A sorsnak valami tréfás szeszélye kicserélte a szerepeiket. Az anyja kicsike volt és bátortalan, ő meg nagy és hatalmas. Hát ő lett a vezetője és az oltalmazója, amaz meg engedelmeskedett neki, mert érezte, hogy ő a gyengébb és oltalom nélkül elpusztulna, ha valami isteni csoda eddig meg is tartotta. Mert repkénytermészete volt és bele kellett ölelni magát az erősebbe. Hosszu özvegységének magárahagyatottságában sokat szenvedett emiatt. Sokszor rettegett, hogy mostoha körülmények gyökerestül tépik ki a családi otthonból és elvetik, isten tudja, milyen messze idegenbe. Hanem, mikor aztán a leánya megnőtt, mikor sudárba szökött szép királyi termete és büszke homloka a belső erőtől ragyogott, akkor Zsuzsu megváltottnak tudta magát. Most már megint volt, akire jóban-rosszban támaszkodhatott. Édes, gyermekes bizalommal simult az erős leányhoz, elismerte a fensőbbségét és önkéntes alárendeltséget vállalt. Boldog volt, hogy leszállhatott az anyai kötelességek trónusáról, mint a király, aki rabságnak érzi a korlátlan szabadság teljességét. Magda meg nem élt vissza szokatlan hatalmával. Angyali könyörületesség nemesitette meg az anyja iránt való szeretetét és mártirja lett az önzetlenségének, noha ő azt nem érezte. Tizennyolcz esztendős mult és az ő lelke is álmodott édes leányálmokat. De erős eltökélés volt a szivében, hogy nem gondol egyébre, csak gyermeki kötelességeire, amelyeket persze félremagyarázott. Hogy ez a fordított szerep nem természetes, az sohse jutott eszébe. És hogy az ő szépsége nem érdemli a korai hervadást, arra se gondolt. Ugy érezte, hogy isteni küldetésben van és heroizmusa életczélul szentesitette azt.

Akik másokért élnek, azok többet foglalkoznak a halál gondolatával, mint azok, akik javithatatlan önzésben önmaguknak élnek csupán. Minthogy az ő életük alapja és feltétele egy másik életnek, sokszor riasztja őket a gondolat, mi lesz a másikkal, ha ők már nem lesznek. Ez a gyötrelmes tépelődés szerepük fontosságának tulbecsüléséből ered, de természetes és megható, mert alaptónusa az emberi irgalom. Magda erős volt és egészséges. Mégis sokszor gyötörte a gondolat, mi lesz majd az ő gyenge, törékeny anyjával, ha ágyba döntené őt valami betegség, vagy ha talán meg is halna. Ez a tépelődés nevetséges volt, de ő roppant komolyan vette. Hát ezért aztán valósággal boldognak érezte magát, mikor látta, hogy valami regény szövődik az anyja körül. Ismerte Kerekest. Jóravaló, derék ember, akire nyugodtan rábizhatja az édesanyját. Csak az aggasztotta, hogy nagyon hosszu fejezetekre osztották a regényüket. Bizonyos, hogy szerették egymást, de még mindig ugy tettek, mintha a kezdet kezdetén volnának. Ezen segiteni kell.

Erről gondolkozott éppen, mikor látogató jelentkezett.

— Jó napot, Pali — köszöntötte szivélyesen. — Mi jót hozott?

Benkő Pali szerelmes volt, hát természetes, hogy ostobát felelt.

— Magamat. Nem elég?

— Dehogy nem — nevetett Magda.

Pali nagy és komoly gondolatokat forgatott elméjében, de ahogy Magda a szemébe nézett, ugy érezte, hogy gyógyithatatlan butaságba esett. Ugy elégtek agyában a gondolatok, mint a réti fü, mikor rája tüz a nyári nap. De azért mégis csak a szemébe nézett. Aztán szótlanságában belekezdett abba a nagy küzdelembe, amibe mindig beleesett, mikor Magdánál volt. Az elfogódottság megkötözte a gondolatait és ő szerette volna lerázni azokat, mint a rab a szabadságtiltó szijakat. Nehezen sikerült, de azért nem állt el a szándékától.

— Magda, — szólt hozzá nehéz küzködés után — nekem ugy tetszik, hogy egy örökkévalóság mult el első látogatásom óta. Hát ne gyötörjön tovább. Azért jöttem.

Magda nem felelt mindjárt. Tudta, hogy Pali szereti, de ilyen heves ostromra nem tartotta elég elszántnak. A váratlan beszéd meglepte és megzavarta. De ez csak egy szempillantásig tartott. Aztán megint nyugodt lett.

— Pali, maga javithatatlan — dorgálta mosolyogva.

— Szeretem.

— Rosszul teszi.

— Maga is szeret, azt is tudom.

Magda most már elpirult.

— Maga nem tudhatja.

— De tudom.

— Hát tudja.

— Akkor meg ne legyen hozzám olyan kegyetlen.

— Maga férfi, ha kegyetlenség az okosságom, elszenvedheti. De van valaki, aki nem szenvedhetné el a meggondolatlanságomat.

— Kicsoda?

— Az édesanyám. Kegyetlenség volna, ha magára hagynám.

Pali felugrott, mint a félőrült.

— Hát mit akar? Meg akar vénülni mellette?

Magda csendesen mosolygott. Ő is felállt, Pali vállára tette hófehér kezét, a szemébe nézett kedvesen, értelmesen és ragyogott a bájosságtól, mikor halkan, egyszerüen azt mondta:

— Férjhez adom.

Benkő Pali jómodoru fiu volt, de ebben a pillanatban kitört belőle az ősi neveletlenség. Határozottan röhögött.

Magdát sértette ez a féktelen kitörés és harag fenyegetett sötét szemeiből.

— Ez nem nevetni való.

— Magda, bocsásson meg, de ez az ötlet olyan isteniesen komikus, hogy nem fékezhettem meg magamat. Hát férjhez adja?

— No, ne legyen már ilyen bolondos, — dorgálta Magda. — Üljön le és ide hallgasson. Titoknak tartottam, de magának megmondom.

Pali leült és Magda elmondta neki, hogy Zsuzsu szerelmes. Kerekest szereti, azt a szélesvállu professzort. Ugy látszik, nagyon szerelmes. Éjszaka nyöszörög, sóhajtozik, ahelyett, hogy aludnék. Szegény, nyilván tanakodik, és a milyen gyenge, nem tud határozni. Talán resteli magát, talán ő miatta, Magda miatt, nem mer határozni. Az is aggaszthatja, hogy elitélik, hogy Pisztornéné, Szájbélyné megszólják. Hiszen ezer dologtól félhet ilyen árva asszonyka, a ki sohse tudott járni a maga lábán. Ő nem tudja nézni ezt a vergődést.

— Gondolja meg, Pali, tiz esztendő óta özvegy a szegény. Milyen boldog volt, hogy szerették, mert apa nagyon szerette. Hát késő öregségéig tartson ez a mostani szeretetlenség? Olyan, mint a virág, ugy-e. Nem szerelemre teremtette az isten, nem azért, hogy valami erős ember a mellére tüzze? Kerekes nekivaló ember. Hát összeboronálom őket. Muszáj, Pali. Érti. Nem nézhetem a vergődését, aztán más okom is van. Rosszra vezet ilyen állapot, ha hosszura nyulik. Aztán sok bajjal járna szemmeltartani a szerelmeseket. A világnak rossz a nyelve és egy özvegyasszony könnyen kompromittálja magát, még ha ártatlan is. Nekem meg sok dolgom van, sokkal több, semhogy anyuczit mindig gardirozhatnám. Hát ezért inkább férjhez adom. Ugy ám. Maga meg legyen okos és várjon türelmesen, mig a sor magára kerül. Most pedig menjen el, mert ide kértem Kerekest. Holnap, nem bánom, megint eljöhet.

— És akkor jobb lesz hozzám.

— Talán...

Pali elrohant, mintha ágyuból lötték volna ki. Most már biztos volt a dolgában.

Egy órával később beállitott Kerekes. Okos ember volt, aki megértette az okos szót. Magda meg tudott okosan beszélni.

— Kisasszony, — szólt, mikor szót értettek, — higyje el, boldog leszek, ha a nagyságos asszony meghallgatásra méltat. Hiszen mit tagadjam: régóta szeretem. De vele nem lehetett beszélni. Ha valami czélzást tettem, ugy elrepült az ember mellől, mint a kerti pillangó.

— Most nem röpül el, — mosolygott Magda. — Ott van a másik szobában.

Kerekes hálásan kezet csókolt, aztán bement a másik szobába Zsuzsuhoz.

Zsuzsu a pamlagon kuporgott és mikor Kerekest meglátta, felsikoltott.

Hogy Kerekes mit mondott neki, és ő mit mondott Kerekesnek, azt se Magda, se más nem tudhatta. Zsuzsu olyan halkan suttogott, ahogy a virágok kilehelik az illatot és Kerekes is tompitotta a vastag hangját. De bizonyos, hogy ők ketten megértették egymást. Mert, mikor Kerekes az utolsó kérdésére feleletet várt, Zsuzsu lehajtotta szép fejét és szörnyü pirulások között csak ennyit mondott:

— Kérem, kérdezze meg a leányomat.

jogi osztály szervezésével a kivándorolt honfitársak erkölcsi érdekeit is védelmébe venni. Ez a dolgok állása most. És ilyen körülmények között az elitélő kritika — enyhén szólva — teljesen értelmetlen."

BRAUN MÁRKUS UTAZIK. Braun Márkus honfitársunk a washingtoni kormány megbizásából jövő szombaton ismét utnak indul bevándorlási ügyekben. Értesülésünk szerint előbb az europai államokat fogja meglátogatni s azután elindul Ázsiába. A hosszu utra Braun urat követik szerencsekivánatai a nagyszámu barátainak, akik tiszteletére holnap, szerdán este bucsulakomát rendeznek a Boulevard-kávéházban.

KI AD MUNKÁT EGY SZERENCSÉTLEN MAGYAR FIUNAK? New Jersey állambeli Trentonból főt. *Laurisin Kornél* görög katholikus plébános urtól a következő levelet vettük: *„Tekintetes Singer Ur!* Tudva és ismerve Singer urat arról a jószivüségéről, hogy bajban levő emberekenk, különösen magyaroknak segiteni kész, ahol s ahogy lehet, bátorságot veszek magamnak, hogy felkérjem, sziveskedjék becses lapja utján egy jóravaló fiatal fiu részére alkalmazást keresni. Tegnap este a megyei börtönbe hivtak gyóntatni egy beteget. Ekkor a börtönőr elém vezetett egy 16 éves magyar fiut s arra kért, tennék valamit érte. A fiu igen jó és becsületes, de nem tudván itt Trentonban munkát kapni s pénze sem lévén, „jumpolva" akart innen tovább menni. Emiatt letartóztatták. Már szabadon eresztették volna, ha munkája volna. Hogy ne csavarogjon, az ő beleegyezésével a börtönben tartják. A neve *Hubert Lajos*, Nagykanizsáról való, tud irni, olvasni magyarul. Két hónapja van itt, szülei otthon vannak. Ha akadna neki valahol munka, én utiköltséggel ellátnám. Remélem, nem veszi tőlem rossz néven, hogy ezzel terhelem. Tiszteletem és üdvözletem kifejezése mellett vagyok alázatos szolgája *Laurisin Kornél*, görög kath. lelkész." — Adtuk a főurnak levelét s most azzal a kéréssel fordulunk lapunk tisztelt olvasóihoz, hogy, amennyiben tudnának valamelyes munkát a szerencsétlen magyar fiu számára, tudósitsanak bennünket, vagy pedig irjanak egyenesen az emberszerető plébános urnak. Czime: Rev. CORNEL LAURISIN, 210 Grand street, TRENTON, N. J.

NEW YORKI MAGYAR SZINHÁZ. Vasárnap a Webster Hallban *„Csókon szerzett vőlegény"* került szinre *Réthy Lauráral*. Az előadásról lapunk jövő számában fogunk beszámolni. — *Csütörtökön* ESTE Réthy Laura két szerepet fog eljátszani és elénekelni a *„Boszorkányvár"* czimü kitünő operettben. Ez előadásra különben külön czikkben hivjuk fel a new yorki és környékbeli magyarság figyelmét.

KÉT CSALÁD GYÁSZBAN. Egy Aradról beérkezett hir gyászba boritotta *Haan R. M.*, a St. Regis tulajdonosának és *Tenner Gyulának* családját. Aradon 76 éves korában elhunyt ugyanis *Korosy Sámuel* ur. Az elhunytban *Haan R. M.-né* és *Tenner Gyuláné* urnők édesatyjukat gyászolják. Fogadják a sors e fájó csapásához igaz szivből eredő részvétünket.

A MAGYAR TÁNCZ DIADALA. Megirtuk régebben, hogy *Serly Lajos*, New Yorkban élő zeneszerző honfitársunknak *Irén* és *Etus* leányai egy angol szintársulattal bejárják az Egyesült Államokat s az amerikaiaknak bemutatják a magyar táneczot. A két fiatal müvésznő mindenütt nagy diadalokat arat. Minap *St. Louisban* volt a társaság s az ottani magyarok közül vagy kétszázan elmentek a szinházba és virágokkal halmozták el a magyar táncznak két kedves bemutatóit. Előadás után *Juhász Pál* honfitársunknak vendégei voltak, akire a new yorki magyarok mint a magyar szinház tehetséges komikusára szivesen emlékeznek vissza.

A „MAGYAR NAPILAP" UJ KÉPVISELŐJE. Szander Károly kollegánk megrenditő halálával megüresedett a Clevelandban megjelenő *Magyar Napilap* és *Hirmondó* new yorki irodavezetői állása. Erre az állásra *Muzslay József* urat nevezték ki, aki már ide is érkezett közibénk hivatásának folytatására. Mi szeretettel üdvözöljük Muzslay urat körünkben és hisszük, hogy New York magyarsága is szivesen fogja őt fogadni.

NE KÖPJ! A new yorki közegészségügyi tanács tizparancsolatot állitott össze, amelyek között első helyen áll: *Ne köpj!* E sarkalatos alaptörvény ellen vétett a minap a földalatti vasuton *Adler Gyula* honfitársunk, akit bőkezü ismerősei a „vasutkirály" czimmel ajándékoztak meg, természetesen a dijak elengedése mellett. A sorsnak az iróniája, hogy a vasuton érte utól a sors a — vasutkirályt. Ott köpött. A rendnek és köpködésnek őre észrevette és galléron ragadta honfitársunkat, aki a rendőrbiróságon két dollárral vezekelt meg azért, hogy semmibe sem vette a közegészségügyi tanács tizparancsolatát. Adler Gyula azonban most már csak azért is köpköd, de — óvatosabban.

KERESZTELŐ. Reineks, O.-ban lakó Sztupák Bertalan honfitársunkat, a ki az abaujmegyei Torna-Ujfaluból jött ki Amerikába, neje, az ugyanezen községbe való Szilágyi Erzsébet, egy szép, egészséges kis leánykával ajándékozta meg. A kis leánykát Rev. Carolus Amulheam, martinsferry-i angol lelkész keresztelte meg Katalin névre. Keresztszülőkként Derjén Mihály, Hegedüs Katalin és Betléri Istvánné szerepeltek.

UTÓHANGOK A ROTH-LAKOMÁHOZ. Az a lakoma, mely mult szombaton ment végbe *Roth Gyula* honfitársunk tiszteletére, nem akar letérni a napirendről. Akik jelenvoltak, ha egymással találkoznak, elnevetik magukat, nem csekély irigységére azoknak, akik lapunk utján tudták meg, hogy miképp mulatott egy csomó magyar ember. Természetes, hogy pénteki hiradásunkban nem közölhettünk le mindent, különben a vezérczikkek helyét is elfoglalta volna a móka. Most utólag, olvasóink lelki gyönyörüségére, adjuk még *dr. Horn Ferencz* „rigmusainak" ama részét, amelyet egy családi lapban leközölni lehet. A kihagyott részeket gondolják hozzá azok, akik — bünösök és titkos látogatással tisztelték meg valaha az orvosukat. A „rigmusok"-nak ez a czime: *Gyula, a képmutató*, vagy *Mit is akart ő velem egyszer elhitetni?* Ime, a kiadható rész:

Zuhogott az eső, csapdosott a szélvész,
Az egek dörgését mind az öt világrész
Egyaránt hallhatá. A babonás fáták
Már a világ végét következni láták.
Nem embert, de még egy árva szál kutyát
Se láttál messzire, ameddig a szem lát.
Sivár volt az utcza; sivárabb a lelkem,
Amint egymagamban irodámban ültem.
Rendeltem vón' biz' én, ha lett volna kinek,
Kellettem pedig az eleven fenének.
No, hogy ily mélabus kedvben elmerengek,
Egyszerre, biz' Isten, odakünn csengetnek.
— Ez nem lehet ember, ugy magamba' mondok,
Elkárhozott lélek, kit a nehéz gondok
Hajtnak könyörtelen. Az keres oltalmat.
Nohát, jó helyre jött. Elő a botomat!
Igy felfegyverkezve, várom a vendéget.
S képzeljék el, kérem, azt a fura képet,
Amit én vághattam, mikor a sok lomból:
Esernyő, köpönyeg, sárczipő-halomból
Vigyorgó pofával szemembe bámula
Ki más, mint ünnepelt barátunk: Roth Gyula.
Majd elvágtam magam, elejtém botomat
És — minden jó lélek dicséri az Urat, —
Rebegtem félhalkan. Csak, mire megszólalt
S a nyakkendőjét félretolta oldalt,
Mondván: A mennydörgös, csodás istennyila
Üssön az ily szives vendégfogadásba!
Akkorra ocsudtam fel. Mondok: Jól van hát,
Hogyha nem mint szellem, hanem mint jóbarát
Tiszteli meg házam látogatásával,
Kerüljön no beljebb, Isten áldásával.
E nyájas szavakra a haragos Gyula
Mint hó a napfényen, menten ellágyula.
Vésztjósló ránczai eszes homlokának
Egymásután, szépen, el-elsimulának.
A kinált szivarból egyet elfogadott,
Rágyujtott, bólintott s — kettőt zsebrevágott.
— Nohát testvér, mondok...

Amit dr. Horn most mondott az ő pácziensének, mert Gyula, az erős Roth Gyula, mint beteg látogatott el az orvosához, amit dr. Horn Ferencz most mondott, s amit Gyulánk válaszolt s amit a két ember az ég villámlása és a menny dörgése között megcselekedett, arra ráboritom szeretettel azt a mindent eltakaró esőköpönyeget, amelyet Roth Gyula orvosának előszobájában letett. Nem árulunk el semmit. Gyula nősülni fog. És mi gratulálni akarunk, nem pedig temetni.

„A BOSZORKÁNYVÁR."

Réthy Laura leghiresebb szerepe.

A *New Yorki Magyar Szinház* csütörtökön, január 23-án este 8 órakor a Webster Hallban bemutatja Milöcker gyönyörü zenéjü, regényes, nagy operettjét, *A boszorkányvár*-t.

Erre az előadásra különösen felhivjuk a new yorki müvelt magyarság figyelmét. És reméljük, hogy a müvelt magyar közönség tüntető módon, teljes számmal meg fog jelenni *A boszorkányvár* csütörtök esti bemutató előadásán. Mert *A boszorkányvár*-ban lesz alkalma a new yorki magyarságnak *Réthy Laura* éneklő és játszó müvészetét, nagyarányu müvészi kvalitásait, egyénisége sokoldaluságát és meleg, lágy, szines hangja erejét, varázsát a legteljesebb tökéletességben élvezni. Magyarországon *A boszorkányvár*-ban ünnepelték legjobban Réthy Laurát. Csak nemrég történt, hogy Kolozsvár százéves, öreg szinházát lebontották és a bucsuztató, utolsó előadás egyuttal *Réthy Laura* bucsuzása volt Magyarországtól. *A boszorkányvár*-ban játszott az ó-házában utoljára Réthy Laura és most a new yorki magyarok először fogják hallani az ő hires kettős szerepét, Verust és Coralie-t. Mert *Réthy Laura* „A boszorkányvár"-ban egymaga énekli mind a két primadonna-szerepet: a szubrett és a koloratur kettős-szerep az ő leghiresebb müvészi remeklése.

A nagy müvésznőt a véletlen vezette rá arra, hogy *A boszorkányvár* két ellentétes, de egyaránt remek szerpét maga énekelje. Ugyanis egy izben Győrött vendégszerepelt. Az összes jegyeket elkapkodták. Réthy Laura Coralie-t énekelte *A boszorkányvár*-ban. De délután az igazgató kétségbeesetten rohant hozzá, hogy nem mehet a darab, mert az a színésznője, aki Veruskát játsza, hirtelen megbetegedett.

— Sebaj, eljátszom én Verust, ha van Coralie-ja.

— Van! — kiáltott fel a boldog direktor.

Igen ám, de a vidéki primadonácska este hatra — lemondta Coralie-t.

Ekkor Réthy Laura, hogy a direktort megmentse, kijelentette, hogy elénekli ő egymaga mind a két nagy szerepet, csak egy apró jelenetet kell kitörölni a a darabból. A közönséget ez a két ellentétes szerep valósággal lázba ejtette. Réthy Laura pályája egyik legnagyobb diadalát aratta. Ettől kezdve állandóan és rendszeresen ő énekelte a darabban Verus-t is, Coralie-t is és ezzel a kettős szerepével bejárta Magyarország összes szinpadait. És mindenütt ünnepelték ebben a kettős szerepében.

Most *csütörtökön*, január 23-án, *este 8 órakor* a new yorki magyarságnak lesz alkalma gyönyörködni Réthy Laura bájos, vidám Veruskájában és óriási opera-méretü hangot igénylő Coralie-jában. Reméljük, zsufolt ház fog benne gyönyörködni. A müvelt közönség tisztelje meg ezt az istenáldotta nagy énekes müvésznőt tömeges megjelenéssel.

Jegyek *A boszorkányvár* csütörtöki előadására már ma, kedden előre válhatók az ismert jegyelárusító helyeken.

KIS TÜKÖR.

Apróságok az amerikai magyarság köréből.

A honorárium. Hunfalvy Hugó ügyvéd honfitársunk irattárában böngésztem egy per iratait, amikor egy különös, nem perirat alaku csomag akadt a kezembe. A csomag nagyon furcsa volt, csupa levél. Adom őket abban a sorrendben, amint a „peres ügy" lefolyt, de persze csak kivonatosan.

A tényállás.

Wokigeny, 07. Decz. 2.

„Igen szépen tisztelt tekintetes Dr. Hunfalvy Hugó Ur legyen szives eljárni az én ügyemben ugy ahogy letjobnak látja aba az ügybe ameliket tek. Johan Német János ur és tek. Kiss Emill bankár ur átadott önnek az én szerencsétlenségem felől amint én jártam a Wokigeny Illinoisi Cukor Gyárba hogy megégtem én Stive G...i, tehát önnek is előadom.

...Megtörtént a nagy baj a Bajler puczolásnáll ahogy puczoltam a Bajlert hátulról én benne voltam és hántam ki a hamut... Egyszer csak hátulrul egy nagy csomó hamu ledőlött mely tüzes volt és megégette az két kezemet és lábamat... Akkor aztán elvitt engemet az orvos az Bagijával a spitáj kórházba 23-án októberbe és kijöttem 11-én novemberre mankóval. A kompániánál kérdeztek hol lakom 602 numer mi a nevem Stive G...i mióta dolgozok a gyárba 1 évet Van-e feleségem igen van gyermekem is van 3rom Menyi fizetésem van óránkint 20 cent menyit dolgoztunk naponta 11effél 13rom...

Maradtam hazafijas kivaló tisztelettel én

Mr. Stive G...i."

Az ügy menete.

Wokigeny, 07. XII. 28.

„Igen szépen tisztelt tekintetes Dr. Hunfalvy Hugó ur még idájig semmit se kaptam felőle hát tudatom hogy én nagyon nyughatatlan voltam hát én elmentem magam cshikacgoba az Nagy Oficerra és én ottan személyesen kigyeztem vele...

Maradok hazafijas kivaló tisztelettel én

Mr. Stive G...i."

A honorárium.

Wokigeny, 08. jan. 1.

„Igen szépen tisztelt Tekintetes Dr. Hunfalvy Hugó ur... Boldog ünneplést és ujévi ünnepre Boldog Uj évet kivánok. Hagyon fel vele mert már rendbe van.

Maradok hazafijas kivaló tisztelettel én

Mr. Stive G...i.

U. i. Tisztellem a tek. Johan Német János urat és az Kiss Emill Bankár urat.

Én fenti."

* * *

Van apró szöge? A „Bevándorló" egyik Pennsylvaniából visszatérő ügynöke beszélte az alábbi kis dolgot.

„Pennsylvaniában történt, J...ban, hogy egy magyar, aki egy kicsit dadogott, nagyon csunyán fogadott, majd hogy ki nem dobott. Mikor azonban látta, hogy én fokozott udvariassággal beszélek hozzá, lecsendesedett.

Velem azonban nem lehet paczkázni.

— Visszaadom én még a kölcsönt, megállj! — gondoltam magamban.

Együtt mentünk el a lakásáról s én megkérdeztem, hová indul. Az én dadogó honfitársam kibökte nagy keservesen:

— A v...v...v... vas k...k...kereskedésbe.

— Mit vesz?

— Apró sz...sz...sz...öget.

Megkérdeztem még azt is, hogy hol, aztán elváltunk.

Sebes léptekkel siettem a honfitárs által jelzett vaskereskedésbe, ahol csak a tulajdonos volt jelen.

— Van, kérem, apró szöge?

— Hogyne volna.

— Hát akkor üljön bele, — és már akkor futottam kifelé.

Ő utánam. Sötétedett már, hát nem jött tovább az ajtónál. Meg hogy látta: ugy sem tudna utólérni, ott dult-fult a küszöbön. Akkor lépett be az én dadogó honfitársam.

— Ké...k...k...kérek apró sz... szö...szöget.

A boltos ránéz a mosolygó magyarra, de megint elfutotta a méreg, hogy eszébe jutottam, aki szintén apró szöget kértem. Fordult egyet, kinyitotta atz ajtót és a mosolygós képü, dadogó magyart kirugta, hogy az elterült a járdán, mint a béka.

Akkor értem én oda „véletlenül". Lehajoltam hozzá és részvéttel kérdeztem tőle:

— Hol rugta meg?

— A pu...pu...pu...pudli és az ajtó kö...kö...között.

BURDOSGAZDÁK! FIGYELEM!
Aki tisztességes uton becsületes mellékkeresetet akar, az irjon nekem:
EPIK, P. O. BOX 1539, PITTSBURG, PA.

KAIL G. ÁRPÁD
BANK ÉS HAJÓJEGYÜZLETE
— Alapittatott 1890-ben. —
Közjegyzői iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az ó-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

A HAJÓJEGYEK
MEGINT OLCSÓBBAK LETTEK!
Aki tehát olcsón akar hazautazni, az irjon azonnal hajómenetrend- és árjegyzékért ily czimmel:
JOHN NÉMETH,
457 Washington Street, NEW YORK.

Rimaszécsi SZEGEDY GYULA urat felhatalmaztuk a *„Bevándorló"* képviseletére. Mint ilyen, előfizetési és hirdetési dijakat felvehet.

YOUNGSTOWN, Ohio,
és környékén a *Bevándorló*-t TINEREAN VICTOR ur képviseli, aki, mint ilyen, előfizetési dijak felvételére fel van hatalmazva.

UJDONSÁG
MOST VEGYENEK!
UJDONSÁG!
MOST VEGYENEK!
UJDONSÁG!
MOST VEGYENEK!
200 KULÖNBÖZŐ SZÉP AJÁNDÉK 7 DOLLÁRÉRT. - ELŐRE CSAK 2 DOLLÁRT FIZET.
EURÓPÁBA KÜLDVE EGY DOLLÁRRAL TÖBB. — IRJA MEG A CZIMÉT.

FIGYELEM!
Küldjön levelében a rendelésnél KÉT DOLLÁRT ajánlott levélben, vagy money orderen. Azután mindent czimre küldve megkap. A másik ÖT dollárt csak akkor fizeti, ha megkapta és meg van elégedve. Aki nincs megelégedve, visszakapja pénzét.
SOHA AZ ÉLETBEN NEM VÁSÁROLHATNAK ILY OLCSÓN!

Egy szép, jótállás melletti kitünő óra, egy szép revolver, egy bélyegző 175 betüvel, egy szép gyürü drágakővel, egy gyémánt nyakkendőtü, egy arany (plated) óraláncz egy lógóval, egy pár nagyon csinos kézelőgomb drágakővel, egy zsebkés, egy olló, egy eltörhetlen fésü börtáskával, egy ruhakefe, egy hajkefe, egy női nyakék gyémántokkal és gyöngyökkel, egy medalion gyémánttal arany lánczon, egy gyufatartó, egy harmonika, egy zsebtükör tartóval, egy szagos szappan, egy nagy skatulya bajuszpedrő, két üveg otkolon, *egy kitünő aczélborotva*, mely egyedül 3 dollárt ér, egy pamacs, egy borotvaszappan, egy zsebkönyv, *egy tajtékpipa*, gomblyuk-virágok, egy patent lunchbox ennivalót vinni munkába, három szép értéktárgy.

EZT MIND ÉS MÉG SZÁMOS HASZNOS, NAGYON SZÉP DOLGOT. 200 DARAB LESZ AZ EGÉSZ.

LEVELEKET ÉS PÉNZT CZIMEZZE PONTOSAN:

FIGYELEM!
Karácsonyi ajándékkal akarja meglepni barátait, rokonait? Ne forduljon máshoz! Irjon nekünk! Mi olcsó pénzért küldünk 200 darab remek kivitelü ajándéktárgyat, melylyel szeretteit karácsonykor megajándékozhatja. Küldjön KÉT DOLLÁR előleget!
SOHA AZ ÉLETBEN NEM VÁSÁROLHATNAK ILY OLCSÓN!

The American Novelty Co., 95 Liberty St., New York City.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN.
A „Bevándorló" ujságvállalat: Makray Aladár.
Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 EAST 13th STREET, NEW YORK.
Telefonszám: 4350 ORCHARD.
Pittsburgi iroda: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa.
Irodavezető: dr. Hódinka Tivadar.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

New York város egész évre	$3.—
Egyesült Államok egész évre	$2.50
Magyarország egész évre	$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY.
Published by the „Immigrant" Publishing Co.
Aladár Makray.
Edited by MICHAEL SINGER.
Editorial Rooms: 327 East 13th St, New York.
Telephone: 4350 ORCHARD.
Pittsburg offices: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa.
Manager: dr. Theo. Hódinka.

SUBSCRIPTION RATES:

For New York City, 1 year	$3.—
For the United States 1 year	$2.50
For Hungary, 1 year	$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879

SZILÁNKOK.

— Lapunk első oldalán egy hosszabb nyilatkozat lát napvilágot, melyet szivesebben le nem közöltünk volna. Mert az a nyilatkozat fájóan megvilágitja az amerikai magyarság társadalmi életét.

* * *

— Abban a nyilatkozatban egy római kath. *magyar* pap felel egy *magyar* ujság szerkesztőjének támadására. Mi itt sem a támadásnak, sem a visszavágásnak okát, jogosultságát nem keressük. Még a hangot sem akarjuk birálatunk tárgyává tenni, amelyen a támadás történt s amelyen a visszautasitás iródott meg. Mi csak *egyet* látunk, hogy ez az amerikai magyarság, amelynek elfásitó, sorvasztó munkájában fölemelő, nemesitő erkölcsi példákra volna szüksége, azt látja, hogy papok és szerkesztők lehurrogják egymást. Éppen papok és szerkesztők; éppen azok, akiktől okulni akarna a sokaság.

* * *

— És Clevelandban két laptársunk a nyomorultak, a legnyomorultabbak számára gyüjtött azon pénzen vesz össze, amelyet azok a szegény honfitársaink tettek le az emberszeretet oltárára, a kik a lapokból akarnának nemes áldozatkészséget, testvéri összetartást, összhangzatos együttmunkálkodást tanulni...

* * *

— Egy lapunk zártakor beérkezett kábelsürgöny fölemelő hirét hozta annak, hogy odahaza is mennyire szeretik egymást, mennyire dolgoznak vállvetve azon, hogy a haza nagygyá váljék s hogy a megerősbödött országban meglelje az egyéni boldogságot mindenki.

* * *

— Azt mondja ugyanis a távirat, hogy tegnap, hétfőn baráti összeölelkezés volt Fiuméban a magyarok, németek és olaszok között. Az összeölelkezés annyira baráti és annyira szoros volt, hogy patakokban folyt a vér s a kocsik alig győzték a sebesülteket a kórházakba szállitani.

* * *

— De elmulik majd ez a haragos indulatosság, mihelyt az általános, a jobb tudás révén egyesülnek az emberek. Csakhogy itt meg az a baj, hogy a tudás elnyerésére boldog Magyarországban nincsen iskola. *„Hazai dolgok"* czimü rovatunkban közöljük a *Szombathelyről* beérkezett azt a lesujtó hirt, hogy Vasmegye egyes járásaiban évek óta nincsen iskola, nincsen tanitó.

* * *

— Ime a magyarországi magyarok és az amerikai magyarok társadalmi életének vázlata néhány sorban. Van-e reményünk arra, hogy itt is, odaát is jobbra fordulnak a dolgok?

AMERIKAI DOLGOK.

TAFT JELENTÉSE. A szenátus csatorna-bizottsága előtt Taft hadügyminiszter jelentést tett a Panama-csatorna épitéséről. A miniszter szerint a csatorna, mely a vételárral együtt 300 millió dollárba kerül, hat éven belül el fog készülni.

ELFOGOTT DIPLOMATA. Agarte Mannet, a hondurasi köztársaság követségének titkárát, aki hirtelen megőrült és dühöngeni kezdett, New Yorkban a Plaza-szállodából a Bellevue-kórházba szállitották. Miután azonban a titkárt egy rendőr a letartóztatás formájában tette ártalmatlanná, könnyen bonyodalom támadhat belőle.

ROOSEVELT AJÁNDÉKA. Az amerikaiak olasz nagykövete Roosevelt Tivadar ajándékait átnyujtotta Victor Emánuel olasz királynak. Az ajándék egy 10 és egy 20 dolláros ujveretü aranypénz. Victor Emánuel gyüjti a különféle érezpénzeket, melyekből eddig körülbelül 60.000 darab van a gyüjteményében.

MUNKÁSOK HALÁLA. A canadai Ontario állam Kenoza városában az egyik tengertől a másikig terjedő vasutvonal épitésénél dinamitrobbanás következtében négy orosz származásu munkás meghalt. A robbanás egy mélységben történt, ahonnan 7 munkást a szó szoros értelmében kihajitott a robbanás ereje.

ÖNGYILKOS AGG. A Nebraska állambeli Omahában Baetens Károly zeneszerző és hegedümüvész szombaton, 82-ik születésenapján sziven lőtte magát és nyomban meghalt. Baetens már hosszabb idő óta betegeskedett és az e miattt keletkezett elkeseredés nyomta kezébe a fegyvert.

TÜZOLTÁS HÓLAPDÁVAL. A Pennsylvania állambeli Johnstown mellett levő Boswell helységben tüz támadt. Kellő eszközök hiányában az oltási kisérletek meddők maradtak. Ha egy épület esett volna csak áldozatul, az még nem lett volna baj, de a tüz folytonosan terjedt s ki volt a város téve annak, hogy ha a tüz a lőporraktárt eléri, levegőbe repül. A körülállóknak az a gondolata támadt, hogy az olvadó havat kellene felhasználni a tüz továterjedésének megakadályozására. Ugy is cselekedtek. Az egész város hógolyózta a tüzet, amelyet végül szerencsésen el is oltottak.

MEGINT A NÉGER KATONÁK. A szenátus katonaügyi bizottsága most tárgyalta a brownsvillei katonák ügyét. Tudvalevőleg annak idején Roosevelt egy csomó néger katonát egyszerüen elcsapott. Az elnök ez eljárása sok szóbeszédre adott alkalmat és sokan keményen megtámadták őt. A szenátus fentemlitett bizottsága az elnök eljárását jogosnak és helyesnek monda ki.

A SZINHÁZKATASZTRÓFA. A boyerstowni szinházégésnek, hivatalos jelentés szerint, 172 áldozata van. A 172 közül 110-nek személyazonossága már meg van állapitva. Nagyon sokan fekszenek kórházakban, vagy lakásukon sulyos égési sebeik következtében. A halottak között van egy férfiruhába öltözött nő is, akinek személyazonosságát nem tudják megállapitani.

AZ ÁPOLÓNŐ ÖRÖKÖL. Lampert Hiram new yorki lakos 86 éves korában New Yorkban meghalt. Hagyott maga után egy félmillió dollár vagyont, melynek általános örökösévé ápolónőjét, Smedley Clementinet nevezte ki. Az öreg Lampert családja azonban birósághoz fordult és a végrendeletnek figyelmen kivül való hagyását kéri azon az alapon, hogy Lampert a végrendelet irásakor nem volt beszámitható állapotban.

HAYWOOD NEW YORKBAN. Az Egyesült Államok bányászainak nyugaton alakult szövetségének volt pénztárnoka és titkára, Haywood G. Vilmos, aki Idaho állam kormányzójának, Steunenbergnek meggyilkolásával lett sok más társával egyetemben vádolva s nemrég, hosszas tárgyalások után felmentve, New Yorkba érkezett. Elvtársai itt nagy lelkesedéssel fogadták és péntek este a Grand Central Palaceben tartott gyülésen erősen tüntettek mellette.

AZ ÁL-GRÓFNÉ. A newarki megyei börtönbe szállitották a New Jersey államheli Nutleyból Anderson Mária „grófnét" és két leányát. A grófné, aki három különböző néven csalta a világot, egyike volt a legnagyobb szélhámosoknak. Amikor letelepedett valamelyik városban, első dolga volt vásárolni, aztán a vásárolt holmit pénzzé tenni. Igy cselekedett Nutleyban is, ahol azonban rajtacsipték és elfogták.

ELTEMETETT MUNKÁSOK. *Monongahela city*-től 30 mértföldnyire, a Monongahela Consolidated Coal & Coke Co. *Catsburg-bányájában* tüz ütött ki. Negyven munkás van lent a bányában, akik minden valószinüség szerint oda fognak pusztulni. A mentési munkálatok már megindultak.

KIVÉGZÉS. A Nebraska állambeli Lincolnban Barker Ferenczet, aki bátyját és annak feleségét meggyilkolta, kivégezték. A gyilkos a kivégzés előtt való nap a kormányzóval szeretett volna beszélni. Sheldon kormányzó el is ment a börtönbe, ahol két óra hosszat beszélt az elitélttel, akinek azonban ennek daczára sem kegyelmezett meg.

FEHÉR SZÉN. Kentucky állam Wrightsberg városának határában egy farmer és a madisonvillei lelkész fehér szinü kőszénre bukkantak. Próbát tettek vele. A fehér szén nagyon lassan ég, de igen kevés hamut hagy maga után.

A VISSZAVÁNDORLÁS. Január hó első 17 napjában a new yorki kikötőből 30.000 ember, nagyobbrészt magyar, tót és olasz ment vissza az ó-hazába. Ugyanaz alatt az idő alatt csupán 7000 ember érkezett ide. A mult év januárjának első 17 napjában csak 9476 ember utazott vissza Európába, ide pedig 12.397 bevándorló érkezett.

RANKINI I. MAGYAR MÜKEDVELŐ ÉS ÖNKÉPZŐKÖR.

— Alakult 1907. január hó 8-án. — Gyüléseit tartja minden hó első vasárnapján a Schwartz-féle Hallban.

Elnök: Horváth János; alelnök: Vizváry József; jegyző: Somovitz Sámuel; pénztárnok: Bukurow Dusán; pénzügyi titkár: Csapota Pál; vigalmi bizottság: Csetey Juliska k. a., Bodács Sámuel, Nagy Bertalan, Fias Istók, Fenyős András; könyvtárnok: Kardos István.

SOUTH BETHLEHEMEN

„A Bevándorló" egyes számának ára 3 cent.
A UNITED FURNITURE STORES CO.
522—524 East 3-ik utczai üzletében kapható.

A NAGYVILÁGBÓL.

FERDINÁND MEGHALT. IV. Ferdinánd tocsanai nagyherczeg Salzburgban hosszas szenvedés után meghalt. Ferdinánd volt az utolsó, aki a toscanai nagyherczegi czimet viselte. Toscanának Olaszországba való bekebelezésekor ő volt az uralkodó fejedelem. A bekebelezéskor Ausztriába menekült. Egyik fia, Wölfling Lipót, aki, miután Adamovits Vilmától elvált, feleségül vett egy Ritter nevü cselédleányt, egyik leánya pedig Toselliné, a szász király nagy hirre vergődött elvált felesége.

LUEGER NAGYBETEG. A magyarok legnagyobb ellensége, Bécs város főpolgármestere, a császári kegy melegében sütkérező Lueger Károly sulyosan megbetegedett. Állapotát orvosai válságosnak mondják.

A BÁN PROGRAMMJA. Rauch Pál báró, az uj horvát bán elmondta programmbeszédét. Ezt a programmbeszédet a horvátok éppenséggel nem fogadták nagy tetszéssel és nagyon valószinü, hogy a kő- és tojászáporral fogadott bán nem sokáig fogja a báni méltóságot betölteni.

BETEG A PÁPA. Az a hir keringett, hogy a pápát szélhüdés érte. Orvosai, amint a hirt meghallották, azonnal kiadták a hivatalos jelentést, amely szerint a pápát nem érte szélhüdés, hanem az utóbbi napokban végzett sok munka folytán a kimerülés miatt elájult.

JAPÁN ÉS KHINA. Ellentétbe került a két ország-egymással. Japán ellenzi annak a vasutnak épitését, melynek czéljaira — mint lapunk egyik előző számában megirtuk — németektől és angoloktól Khina kölcsönt vett fel. Japán a pekingi békére hivatkozva tiltakozik a vasut épitése ellen és kijelentette, hogy minden eszközt alkalmasnak fog találni arra, hogy tiltakozásának érvényt szerezzen.

DEFICZIT. A japánok jövő évi költségvetésében öt millió dollár költségtöbblet mutatkozik. A bevétel 610 millió dollárra, a kiadás 615 millió dollárra van előirányozva. A különbséget a pénzügyminiszter uj adók kivetésével szeretné fedezni. A kiadás egyharmadrészét a haditengerészet és a szárazföldi hadsereg czéljaira használják fel.

PAP ÉS KATONA. A franczia államtanács ugy határozott, hogy theologusok, akik 25-ik életévüket már betöltötték, rendes katonai szolgálatra be nem hivhatók. Picquart hadügyminiszter ennek a határozatnak alapján a tényleges szolgálatra berendelt papokat és papnövendékeket sürgönyileg elbocsátotta a katonaság köréből.

VÉRES HARCZ. A francziák Settat mellett véres harczot vivtak Mulaj Hafid ellenszultán seregének egy részével. A harcz 10 óra hosszat tartott és a benszülöttek csufos vereségével végződött. A francziák husz embert veszitettek, a benszülöttek azonban felül százon.

FERDINÁND TEMETÉSE. A toscanai nagyherczeg temetése ma megy végbe Salzburgban. Ferdinánd haláláról értesitették Wölfling Lipótot, ellenben Tosellinét nem. A temetésen azonban sem egyik, sem másik nem jelenik meg.

UJ MAGYAR EGYETEM. Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszter öt uj egyetemnek létesitését vette tervbe és pedig a következő városokban: Pozsony, Kassa, Pécs, Szeged és Debreczen.

A BÉKE. Az örökké veszekedő hajótársaságokat, mint Londonból jelentik, szeretnék kibékiteni. Minden valószinüség szerint egy konferenciát fognak tartani, melyen a német és az angol hajótársaságok is képviseltetni fogják magukat.

KHINA FEGYVERKEZIK. Khina, mint Párisból jelentik, Franeziaországban sürgősen rendelést tett katonai fegyvereknek azonnali szállitása iránt. A rendelésnek sürgős volta nagy feltünést keltett. Az okot azonban nem tudja még senki. Vajjon a japánokkal való surlódásban látnak-e veszélyt, vagy pedig a belső zavarok mérgesedtek ismét el.

CASTRO POLITIKÁJA. Venezuela elnöke nem akarja az idegen társaságokat megtürni országában. A szerződéseket egymás után felmondja.

$15.000.00 Biztositék New York Állam Pénztáránál.

SCHWABACH MAGYAR BANKHÁZA

1431—1st Ave., New York, A 74-IK UTCZA KÖZELÉBEN.
AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSULATOK MEGHATALMAZOTT KÉPVISELŐJE.
HAJÓJEGYEK *bármely vonalra eredeti áron.*
PÉNZKÜLDEMÉNYEK *legbiztosabban és leggyorsabban tovább bittatnak.*
KÖZJEGYZŐI IRODA. — HAZAI ÜGYEK *gyors és pontos elintézése.* — *Felvilágositás* INGYEN. — TÜZBIZTOSITÁS.

United States Health and Accident Insurance Co.

I. B. PITCHER, President.

BIZTOSITÓ TÁRSASÁG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET — — ELLEN. — —

KELETI FŐIRODA: 76 William street, NEW YORK.
SEGITSÉG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET ELLEN!
Aki családját és önmagát szereti, siessen beiratkozni.
Beiratási dij 5 DOLLÁR, havi járulék 1 DOLLÁR.

AKI természetes módon megbetegszik, féléven át minden napra egy dollárt kap.

AKI baleset folytán megbetegszik, egész éven át havonta 20 dollárt kap.

AKIT utazás közben baleset ér, hetenkint tiz dollárt kap.

AKIT baleset folytán utólér a halál, örököseinek a társaság kétszáz dollárt ad.

:::: UNITED STATES HEALTH :::: AND ACCIDENT INSURANCE CO. 76 William street, New York.

Uraim! Miután a társaságba belépni óhajtok, sziveskedjenek hozzám magyar ügynököt küldeni.

Név .....
Házszám ..... utcza
Város ..... állam .....
Vágja ezt ki és küldje be a fenti czimre.

MAGYAR KÖRLEVELET, MELY MINDEN TOVÁBBIT MEGMOND, KIVÁNATRA INGYEN MEGKÜLDÜNK MINDENKINEK BÁRHOVA.

Minden levél igy czimzendő:
UNITED STATES HEALTH & ACCIDENT INSURANCE CO.
76 William street, NEW YORK CITY.

HAJÓJEGYET VASÁROLNI-PÉNZT KÜLDENI LEGBIZTOSABB ÉS LEGTANÁCSOSABB
KISS EMIL BANKÁRNÁL
NEW YORK 104 SECOND AVE.
TIZ ÉVE FENNÁLL
IRJON ÁRJEGYZÉKERT

NÉMETH DEZSŐ

OKLEVELES AMERIKAI MAGYAR ÜGYVÉD.

Peres és perenkivüli ügyek. *Közjegyzői okmányok.*
TÜZBIZTOSITÁS. — REAL ESTATE.
136 CHAPIN ST. (a Jefferson street sarkán)
SOUTH BEND, IND.

ALAPITTATOTT 1889. EGYESÜLT ERŐVEL.

JACOB KLEIN

MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG, KÖZJEGYZŐI IRODÁJA

1340 Penn Avenue, PITTSBURG, PA., és 207—6th Avenue, HOMESTEAD, PA.
KÜLDÜNK PÉNZT az ó-hazába olcsó áron és 30 nap alatt kézbesitjük a pénz átvételét igazoló postai feladó vevényt.
VESZÜNK ÉS ELADUNK külföldi pénzeket. Pénzeiket elhelyezzük bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszerezzük az eredeti betétkönyvecskét.
ELADUNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajótársulatok eredeti árán és utasaink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továbbittatnak New Yorkba.
ELFOGADUNK BETÉTEKET A „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVÁRA IS.
MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITELTÁRSULAT, DUQUESNE, PA.
Két százalék csekkszámlára. Négyszázalék betétszámlára.
ALAPTŐKE ÉS FŐLÖSLEG $175,000.00.

.. MEGHIVÓ ..

A „MAGYAROK NAGYASSZONYA BS. ÉS TEMPLOM-EGYLET" folyó évi február hó 23-án, azaz VASÁRNAP este 8 órakor a „MANHATTAN LYCEUM" [E. 4 St.] NAGYTERMÉBEN felerészben a New Yorki Magyar R. K. Szt. István-templom, felerészben saját pénztára javára előadja

„AZ ASSZONY VERVE JÓ"

czimü kaczagtató népszinmüvet.
Az előadás után REGGELIG TARTÓ TÁNCZ következik.
Ezen jótékonyczélu mulatságra minden magyart tisztelettel meghiv
a RENDEZŐSÉG.

Hazai Dolgok.

Erzsébet-ereklyék.

BUDAPEST. *„Az ezüst kaszetta és a historiai ruhaderék"* czim alatt Mikszáth Kálmán a „Vasárnapi Ujság" legutóbbi számában a következőket irja: Az Erzsébet királynéra vonatkozó ereklyék közt hazakerült az az ezüst ládikó is, melyet a királyné a koronázáskor a nemzettől ajándékba kapott, szinig megtöltve körmöczi aranynyal. Az aranyakat, mint tudjuk, a királyi pár az öreg hovédeknek adta, a casette-ből pedig most ereklye lett. De az Erzsébet-muzeum vezetői tulságos egyszerünek találták ezt a szekrényt és olyan óvatosan magyarnak, mintha a jelenlegi koaliczió alatt készült volna. Valahol eldugva, szinte észrevétlenül lapult meg rajta a magyar czimer, s müvészi kivitele se volt olyan, hogy egy oly kormány izlésének megfelelhetett volna, a melynek élén gróf Andrássy Gyula állt. Ez a körülmény felkeltette az igazgatóság gyanuját. Elvitték megmutatni a casettet a királyné egyik komornyikjának, aki azt felelte: „Ez nem az; én jól emlékszem a koronázási szekrénykére, azt még a királyné életében elvitték a Schatz-Kammerbe, s most ebben meg ebben a teremben őriztetik." Igy jó nyomon lévén, egy folyamodvány a királyhoz s néhány nap mulva megjött az igazi casette a császári kincstárból. Ugyancsak e napokban érkezett meg gróf Batthyány Lajosnéhoz Sztáray grófnő ajándéka, ama fekete selyem ruhaderék, melyet a királyné utoljára viselt s melyen Luccheni töre két néhány czentiméteres lyukat hasitott a szív tájékán. Nagy meglepetést keltett az átvevő hölgyek közt, hogy amint kicsomagolták az ereklyét és megvizsgálták, a két végzetes hasadás gondosan be volt stoppolva.

Kárházak alkonya.

BUDAPEST. Széles e világon nincs város, amelynek annyi kávéháza volna, mint Budapestnek. Amerikában nemrég statisztikát csináltak róla, hogy New Yorkban minden pillanatban egy-egy esküvő, minden öt perczben egy születés, halálozás és foghuzás történik. Nálunk pedig, ha egy statisztikus kiszámitaná, biztosan kiderülne, hogy minden két és félperczre egy-egy — kávéház megnyitása esik. Szóval, sok a kávéház! Legjobban érzik ezt a kávésok, akiknek ipartársulata nemrég erélyes akczióval akarta végét vetni a szertelen szaporodásnak. Egy beadványban arra kérte a hatóságot, hogy korlátozza az ujonnan kiadandó italmérési engedélyeket. A pénzügyigazgatóság eltekintve az állam vitális érdekétől, értesitette a kávésipartársulatot, hogy kérelmüket — ahol ez jogos érdekeket nem sért — figyelembe veszi. Szóval, ezután majd nem nyilik meg uj kávéház.

Találkozás a mocsárban.

ARAD. Ágoston Ferencz kömives éjszakának idején egy kis szerelmi sétára indult, még pedig olyan utczákba, ahol csak néhány lámpa pislogott. A sötétségben három lépésnyire sem látott, sőt még a mellette menők arczát sem ismerte fel. Amin a szinkör közelébe ért, végre nő toppant elébe. Hamarosan megértették egymást. Sötétben minden tehén fekete, gondolta a férfi, a nő meg egyáltalában nem gondolt semmit, hanem mind tüzesebben kezdte viszonozni Ágoston csókjait ott a hideg, koromsötét éjszakában. Mármár a helyzet magaslatán voltak, amikor közbelépett az arra czirkáló rendőr. Felszólitotta Ágostont és a nőt, hogy kövessék. Egy lámpa alá vezette őket és a szemükbe nézett. Ágoston is ránézett a nőre és a következő pillanatban majdnem összerogyott. A nő ijedten takarta el az arczát. A rendőr felirta a férfi nevét és felszólitotta, hogy másnap jelentkezzék. Ágoston meg is jelent a rendőrségen. Berecz kapitányhoz ment, ahol a következő panaszt tette:

— Most tudtam meg, hogy a nővérem éjszaka elkalandozik hazulról és könynyelmü életet él. Kérem, kapitány ur, büntessék meg.

Vasuti baleset.

DEBRECZEN. Az a személyvonat, amely Budapest felé reggel elindult a minap, Ebes állomás mellett kisiklott. Dobos Imre vasuti alkalmazott a kerekek alá került, amelyek lábát tőből elmetszették. Ladány és Körösmező között emiatt teljes három óráig szünetelt a közlekedés.

Egy fiu öngyilkossága.

DEBRECZEN. Minap délután a Szatmár felől jövő személyvonat elé vetette magát egy 14 éves, jól öltözött fiu. A fiunak személyazonosságát nem lehetett megállapitani, mert a kerekek épp a fejét roncsolták széjjel.

Akit a szülei, meg a felesége gyilkoltak meg.

DÉVA. Bancsilla Péter livazsenyi vagyonos gazdálkodót az itteni havason meggyilkolva találták. A csendőrség a vizsgálat folyamán a meggyilkolt lakásán kihallgatta Bancsillánét, aki azt vallotta, hogy a meggyilkolt pénzesládáját az elmult éjjel valaki feltörte. A ládát erre a csendőrök szintén megvizsgálták és konstatálták, hogy az egyáltalán nincs feltörve, bár közel 2000 forint készpénz és egyéb drágaságok is hiányzottak. A tovább folytatott nyomozás során kiderült, hogy Bancsillát a saját atyja, anyja és felesége ölték meg, hogy pénzéhez hozzájussanak. A gyilkosokat a csendőrség a dévai ügyészség fogházába szállitotta.

Kettős gyilkosság.

ESZTERGOM. Özv. Kókai Bálintnét és fiát titokzatos módon meggyilkolták. Az orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy ugy az anya, mint a fia holttestén késszurások egyáltalán nincsenek. Az asszonyt öt baltavágással ölték meg, a fiu fejét pedig egy éles és egy tompa baltacsapással verték szét. A vizsgálatot Bárdos komáromi kir. ügyész Strausz komáromi törvényszéki biróval együtt végzi. Intézkedtek, hogy a meggyilkoltak lakása a nyomozás sikere érdekében érintetlenül maradjon. Az orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy ugy az asszonyt, mint a fiát a baltacsapások nyomban megölték. Érthetetlen a gyilkosok szándéka, mert a nyomozó hatóság véleménye szerint rablógyilkosság esete teljesen ki van zárva, mert a meggyilkolt szegény aszszony 3 koronát tevő összes pénzét könnyen hozzáférhető helyen megtalálták és a lakás butorain sincsenek nyomok, melyek arra engednének következtetni, hogy pénzt kerestek volna a gyilkosok. A gyilkosok a lakásban semmi bünjelet nem hagytak, s a nyomozó hatóság mégis igen fontos jelek birtokába jutott, ezek a gyilkosok ujjnyomata. Az ajtó kilincsén és az ajtónak a kilincs körül levő részein egész tisztán kivehetők a véres ujjnyomok. Az ajtóból ezt a részt a vizsgálóbiró kifürészeltette és gondosan becsomagalva a budapesti államrendőrség daktiloszkopiai osztályának küldötte meg, hogy készitse el a nyomok másolatát. A csendőrség most abban az irányban nyomoz, hogy Kókaiéknak nem volt-e haragosuk, aki talán boszuból követte el a véres tettet, vagy nem feküdt-e valakinek az érdekében, hogy Kókainé és fia láb alól eltéssék. Tragikus esetnek tekinthető, hogy Kókainé férjét egy évvel ezelőtt egy eldőlt fa ütötte agyon.

Kiderült gyilkosság.

FEHÉRGYARMAT. Szatmármegye. Két évvel ezelőtt, karácsony tájban eltünt Klein József szabómester. Minden nyomozás hiábavalónak bizonyult. Mult szombaton aztán az ügyészségnél jelentkezett Gulácsi Jánosné és azt a meglepő vallomást tette, hogy Klein Józsefet meggyilkolták, a gyilkosa pedig az ő férje. Gulácsi Jánosnál csakugyan megtalálták Kleinnak aranyóráját; Gulácsi különben se tagadott és a többi közt megvallotta azt is, hogy a holttestet a Szamosba dobta.

Megutálta a katonaságot.

FIUME. Dubrinics Fülöp, a Jellasich-ezred gyalogosa, leugrott a kaszárnya harmadik emeletéről. Sulyosan sebesült állapotban vitték a kórházba, a hol meghalt. A szerencsétlen embert az kergette a halálba, hogy a katonai szolgálatot megutálta.

Tragikus halál.

HERNÁDNÉMETI. Abaujmegye. Holló Sándor a kutnál vizet huzva megcsuszott és a kutba zuhant. Mire észrevették, a kutban megfagyott.

Megölte a boroshordó.

KAPOSVÁR. Bodrog községből három bodrogi parasztember három szekéren Niklára borért ment. Itt vettek is bort és a három szekér nagy boros hordókkal indult visszafelé Bodrogra. Már közel jártak a szekerek a faluhoz, amikor az egyik szekér, amelyen Zalakovics Ignácz ült, felfordult. A szekérről Zalakovics olyan szerencsétlenül esett le, hogy a borral telt, rendkivül sulyos hordó ráesett. A szerencsétlen embert teljesen összelapitotta a nehéz hordó.

Kis leány tragédiája.

KAPOSVÁR. Emberics Józsefné babocsai parasztasszony a konyhában ebédet főzött és mialatt az udvarra ment vizért, ötéves kis leánya a tüzhelyről lehulló parázs mellé ült és a ruhája meggyuladt. A kis leány a gyors segitség daczára annyira összeégett, hogy belehalt sebeibe.

Betörő őrmester.

KASSA. Kutschera Ferencz szekerész-őrmester a pót-keret irodájában elhelyezett pénztárt feltörte s abból 1500 koronát ellopva, megszökött. Kutschera 23 éves, bécsi származásu őrmester s már hosszabb idő óta szolgált Kassán. Ugy a rendőrség, mint a katonaság kiadta ellene a körözö levelet.

Építőiparosok gyülése.

KASSA. Az itteni épitőiparosok Répászky Mihály épitész elnöklete alatt ülést tartottak, amelyen kimondták, hogy életbeléptetik a munkásközvetitőt. Továbbá kimondták, hogy sem a munkaidőt fel nem emelik, sem a munkabéreket le nem szállitják, hanem a jelenlegi munkabérek mellett fentartják a kötelező tizórai munkaidőt. Az épitőiparos munkaadók helyzetének biztositására az országos szövetség szolgál, melynek tagjai 116 vidéki város épitőiparosai, valamint az épitőiparosok kassai szövetségének 136 tagja, akikkel az országos szövetség tagjai szolidárisak. A megindult bérmozgalom elfajulása esetén az országos szövetségben 2500 mindenféle épitőszakmabeli munkára kész munkás áll elöjegyzésben, kiknek tekintélyes része a most Amerikából visszavándorlottak soraiból kerül ki, sőt szükség esetén a szövetség tagjai az általános munkazárlattól sem riadnak vissza.

A lelkifurdalás őrültje.

KISSZEBEN. Sárosmegye. A mult év nyarán a városban nagy tüz pusztitott, melynek az egész város áldozatul esett. A kár közel 2 millió koronát tett ki. A gyujogatás gyanuja Riesz István elzüllött egyén ellen irányult, kit letartóztattak. Riesz a lelkifurdalásoktól a börtönben megőrült. Legközelebb a budapesti országos tébolydába fogják szállitani.

Öngyilkosság egy sirhalmon.

LIPPA. Kőhalmi Vilmos aradi nyomdatulajdonos három hete vette nőül Pauszner Matildot, egy lippai földbirtokos feltünő szépségü leányát. A fiatal pár a Szilveszter-éjszakát Lippán akarta tölteni, de egy társaságba keveredtek, amelylyel pezsgő mellett hajnalig mulattak. Lippára csak ujév reggelén érkeztek meg. Hogy előbb érjenek haza, átvágtak a vasut melletti kiserdőn, amely a temető szomszédságában huzódik.

— Gyerünk be kedvesem, nézzük meg egy kicsit a sirköveket, — kérte az asszony a férjét.

Bementek a temetőbe. Egy sirhalom mellett ujból megszólalt a feleség:

— Látod, itt szeretnék, ezen a helyen meghalni.

— Ugyan ne bolondozz, — felelte a férj.

Az asszony nevetett.

— Add ide a revolveredet, — mondta kaczagva.

— A férj tréfának véve a dolgot, átadta a revolvert. Az asszony elkapta a fegyvert s mielőtt a férj megakadályozhatta volna, egy pillanat alatt sziven lőtte magát. Holttestét bevitték Lippára, ahol általános részvét mellett eltemették.

Gyilkosság önvédelemből.

MÁRAMAROSSZIGET. Antos Ferencz mérnök minap éjjel Krauszberger Antal huszéves kőmivest lakása ablakából agyonlőtte. A vizsgálat megejtése végett a máramarosszigeti vizsgálóbiró a helyszinére ment. A vizsgálóbiró kideritette, hogy Krauszberger éjjel részegen be akart jutni Antos mérnök cselédjéhez. Az ablak zárva volt, mire Krauszberger ezt kifeszitette. A cselédleány az éjjeli sötétségben nem ismerte fel kedvesét, ijedtében beszaladt gazdájához és segitségért kiáltott, azt mondván, betörők igyekeznek a lakásba. Antos mérnök a konyhába jött, s épp akkor feszitette Krauszberger az ablakot és keresztülmászott rajta.

— Takarodj innen! — kiáltott Antos.

— Nem megyek! — volt rá a válasz.

A mérnök ekkor czélba vette és lőtt. Krauszberger az ablakból kibukott. Még volt annyi ereje, hogy tizenöt lépést tett, azután összerogyott és meghalt.

Leszurt korcsmáros.

MOHÁCS. Lipozsevics József megölte Csilits József vendéglőst. A gyilkosság az utczán történt. Csilits kiutasitotta korcsmájából Lipozsevicset és ezért a garázda ember késével háromszor nyakszirten szurta. A szerencsétlen vendéglős pár órai kinlódás után meghalt. A gyilkost letartóztatta a rendőrség és a pécsi ügyészség fogházába szállitotta.

Egy müépitész halála.

NAGYVÁRAD. Id. Rimanóczy Kálmán müépitész, Nagyvárad egyik legtekintélyesebb polgára, 68 éves korában meghalt. Az elhunyt, aki munkájával óriási vagyont szerzett, a nagyváradi vizvezetéknek azzal vetette meg az alapját, hogy a telep részére ingyen telket adományozott. Vagyonából jótékony czélra is sokat adományozott. Ő épitette annak idején Budapesten az Uránia tudományos szinházat. Elhunyta mély részvétet kelt.

LEGGYORSABB PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA.

KÉT NAP ALATT!

kifizettetek bármilyen összeget azon ó-hazai czimzettnek, amelynek a pontos czime általam az ó-hazai bankomnál egy TITKOS JELSZÓ alatt lett elöjegyezve.

Külömbség csak

.. 68 CENT ..

mely hozzáadandó a pénzárjegyzékemben felsorolt rendes árakhoz. Felkérem tehát honfitársaimat, hogy mindazon

Ó-HAZAI CZIMET

vagy czimeket, amelyekre rendszerint pénzt szoktak hazaküldeni, nálam egy levelezőlapon bejelenteni sziveskedjenek, hogy én azokat az ó-hazai bankomnál idejében elöjegyezhessem.—Mindennemü felvilágositással szivesen szolgálok.

Honfitársi üdvözlettel

LÁNG JÓZSEF

a „NEMZETKÖZI UTAZÁSI IRODA ÉS PÉNZVÁLTÓ TÁRSASÁG" igazgatója.

1496 SECOND AVENUE, NEW YORK, N. Y.

LITTLE BOULEVARD
— Elsőrangu magyar konyha. —
56 MÁSODIK AVENUE, NEW YORK
a 3. és 4. utczák között.
PROPPER H. tulajdonos.
— Ebéd, vagy vacsora 25 cent. —

DEUTSCH TESTVÉREK
BANKHÁZA
319 East Houston st., New York.
Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át a Cunard vonalon.
Pénzküldemények továbbitására az óhazába a legmegbizhatóbb czég.
KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar közkönyvtár, tüzbiztositás, csomagok kihozatala és hazaszállitása.
Levélczim:
DEUTSCH BROS.,
319 East Houston st., New York.

KLEIN ISIDOR
MAGYAR BANKHÁZA
101 HAWKINS AVENUE, RANKIN, Pa.
Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt. Legjobb hajókra ad el jegyeket. Pereket, szerződéseket, konzuli hitelesitéseket, katona-ügyeket biztosan elintéz.

ÓVADÉK
New Jersey államnál $20.000
a hajótársulatoknál $5.000
KUN TAMÁS
PÉNZKÜLDŐ ÉS HAJÓJEGY ÜZLETE
a saját házában.
Levélczim:
LOCK BOX 97 — WHARTON, N. J.

Zeisler Zsigmond
Államilag engedélyezett pénzküldő
20.000 dollár biztositék
Állami postahivatal. Közjegyző.
LEGOLCSÓBB HAJÓJEGYEK.
711 S. Broad St., TRENTON, N.J.

HA ELADNI
akarja Magyarországon fekvő vagyonát,
HA VÁSÁROLNI
akar földet Magyarországon, forduljon ezen czimre:
John Majoros
402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

THE STAR ★ BOOK BINDING CO.,
Alsővárosi üzlet: 153 East 4 street
Felsővárosi üzlet: 220 East 109 street
NEW YORK.
Elvállal minden e szakmába vágó munkát.
— JUTÁNYOS ÁRAK. —

NE VÁNDOROLJ MAGYAR!
HASS! ALKOSS! GYARAPITS!
Gondolkozzatok csak kissé komolyan, soha sem fektetitek jobb helyre nehezen megtakaritott pénzeteket, mint
RIDLEY VÁROSÁBA.
E városnak több, mint háromezer lakosa van. Lakosai Amerikának leggazdagabb emberei, 25—30.000 dolláros palotákkal és a telep kövezett asphalt járdával, kitünő vizvezeték-, gáz- és villanyvilágitásokkal már is el van látva.
Innen nyolcz perez gyaloglás után Eddystownba érünk, ahol a hatalmas Baldwin-féle gyárnak egy része üzemben van és tiz év multán egészen ott lesz.
Ahol a Baldwin 150 millió dollárral van érdekelve, oda nyugodtan befektetheti a szegény ember vagyonkáját.
Ez nem vállalat, nem részvény, nem kockázat, hanem a legreálisabb és a legbiztosabb befektetés.
Válaszszon hát ki néhányat közülök. A legtöbb telket előnyös részletfizetésre kaphatja meg, s ön csak kis pénzt fektet bele, mégis az egész telek ára nagyobbodik.
Én összeköttetésben állok a legjobb bankokkal és az összes sörgyárakkal, gyorsan képes vagyok tehát önnek olcsó pénzt szerezni akár házépitésre, akár üzletberendezésre.
Jegyezze meg, én nem adok el a mappáról, én önnek megmutatom a várost és annak fekvését és én fizetem az utiköltségét. Ha megtetszik, vásároljon, ha nem tetszik, hagyja ott, azért mi jó emberek maradhatunk.
Maradok honfiui üdvözlettel
Spielman H. Jakab
ÁLLAMI KÖZJEGYZŐ
és magyar telekközvetitő
944 NORTH 8-IK UTCZA
PHILADELPHIA, PA.

SZÉPITŐKURÁK
HÁZI HASZNÁLATRA.
BŐRSZÉPITŐ KURA a normális, ép, tiszta arczbőr szépségének ápolására és megőrzésére; száraz, sömörös, durva, hámló, feszülő, viszkető, hervadó bőrre; ránczok és libabőr ellen.
BŐRGYÓGYITÓ KURA fényes, zsiros, pórusos, atkás (mittesseres), pattanásos (vimmerlis), eres-, vörös arcz, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadás ellen.
BŐRTISZTITÓ KURA elsárgult, lebarnult, napsütött arczok fehéritésére; szeplő és májfolt ellen. 1435
HÁMLASZTÓ KURA lencsefoltok, tág pórusok, pattanás-nyomok, rózsapattanás (rosacea), bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen. 1435
Minden egyes készlet ÁRA 3 DOLLÁR. Késziti és elárusitja személyesen, vagy posta utján
PARTOS PATIKÁJÁBAN
160—2-ik Avenue 10-ik utcza sarkán
NEW YORK.

NEMZETI KÁVÉHÁZ
282 East, Houston str., New York.
Tulajdonos: LEVKOVITS S.
— *Magyar konyha.* —
A BORTERMELŐK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK BORAI ÉS PÁLINKÁI.
Jutányos árak. Pontos kiszolgálás.

MOLNÁR KÁROLY
Cleveland, O. 2747 E. 79. st. alatti legmodernebbül berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogásába. Pompásnál pompásabb italok, tüzes magyar borok, kitünő szivarok, billiárd, kuglizó, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

Kaland a kazánban.

NAGYVÁRAD. Pozsonyi László királyi iparfelügyelő Mezötelegden, a Biharszilágyi Olajipari Részvénytársaság gyártelepén járt kazánvizsgálat ezéljából. Az iparfelügyelő be is mászott az egyik kazánba, ahonnét azonban minden igyekvés daczára sem tudott visszajutni a szabadba, ugy hogy a kazánon rést kellett ütni. Pozsonyi különben helyzetét kiszabaditásáig igen kedélyesen fogta fel és ebédjét is a kazánban fogyasztotta el.

A tél áldozatai.

NYIREGYHÁZA. Minap éjjel a határban egy ismeretlen férfit megfagyva találtak. — Horváth József szabósegédet a Nagykálló felé vivó uton a hideg időjárással mind vakmerőbbé váló farkasok széttépték és felfalták. Ruháját a czirkáló csendőrök találták meg.

Szerencsétlenség a vadászaton.

NYITRA. Vadászat közben sulyos szerencsétlenség érte Haupstummer Leó báró tökésujfalusi nagybirtokost. A nagybosányi erdőben együtt volt szarvasra lesben barátjával, Leidenfrost Adolf nagybirtokossal. Egyszerre egy szarvas bukkant fel előttük. Leidenfrost rálött, de a golyó czélt tévesztett s egy fáról visszapattanva, a fiatal báró hasába furódott. A golyó a báró hátán jött ki. A sulyosan sebesült bárót faágakból rögtönzött ágyon a közeli vadászlakba vitték. Ott fekszik most is, mert elszállitása életveszedelemmel járna. Az első segitséget Fridrich Alajos dr., a nagytapolcsányi közkórház igazgató-főorvosa adta. Minap lehivatták sürgősen Lumniczer József egyetemi tanárt a fővárosból. Az orvosok szerint abban az esetben, ha a golyó nemesebb részeket nem sértett, a báró rövidesen felépül.

Megfagyott.

RÓZSAHEGY. Hidrosán János kubini parasztot, aki este Oláhdubováról hazafelé indult, az Oláhdubova és Alsó-Kubin közti országuton megfagyva találták.

Egy tanár öngyilkossága.

SOPRON. Gál József, a soproni Laehne-féle magángimnázium tanára minap éjjel az intézeti kert pavillonjában levő lakásán főbelőtte magát és meghalt. Este még tanártársaival a szinházban volt. Leveleket hagyott hátra az igazgatósághoz czimezve, amelyekben arra kéri az igazgatót, hogy haláláról Háromszékmegyében lakó szüleit ne értesitsék.

A korcsolyázás halottja.

SZEGED. Minap temették a jégsportnak idei első áldozatát. Gott Géza ötödik gimnáziumi tanuló az alig befagyott tavon korcsolyázott, a jég beszakadt alatta és az ifju belefult a vizbe. Holttestét kifogták.

Kulturviszonyok Vasmegyében.

SZOMBATHELY. Szomoruak a kulturviszonyok Vasmegyében. A németujvári járáshoz tartozó Kolosvár községben például két éve nem tudtak tanitót kapni. Volt a községnek egy régi tanitója, aki oklevél nélkül ugyan, de hosszu esztendőkig müködött közmegelégedésre. Még most is tanithatna talán, ha közbe nem jön a legutóbbi képviselőválasztás. A választásnál azonban nem a néppárt jelöltjére szavazott a tanitó, mire aztán rövidesen felfüggesztette a szombathelyi püspök, sőt el is csapta. Uj tanitót pedig nem tudtak kapni a kolosváriak és most mehet libát őrizni a község nyolczvan tankötelese. Télen ugyan van részük iskolázásban, egy falubeli ember tanitja őket olvasni meg imádkozni egypár hatos napibér mellett. Irka-firka, ákombákom minek a szegény magyarnak? Sterin községben százhatvanegy iskolásgyerek egy rozoga iskolába jár, de csak minden harmadnap. Az iskola ugyanis olyan kicsi, hogy nem férnek be mindnyájan és csak három csoportban hallgathatják az öreg tanitó előadásait. Uj iskoláról, friss tanerőkről szó sincsen, erős dicsőségére a közoktatásügyi politikának.

67 és 48.

A „Pesti Hirlap" egy vezérczikke.

A magyar politika csak akkor lesz egészséges, ha sikerül kigyógyitani a jelszavak betegségéből.

Ilyen jelszavakká vedlettek a 67-es és 48-as számok. Valamikor komoly politikai irányokat jeleztek, mert akik a lobogójukra irták, azok komolyan vették azoknak jelentőségét. Ujabban azonban kitünt, hogy a hatvanhetesek nem képesek az e számmal jelzett irányukkal megvédeni az alkotmányt, a negyvennyolczasok pedig egymásután teszik jégre legfontosabb programmpontjaikat, mert kisül ezekről, hogy nem lehet őket végrehajtani.

Az a politikai mixtum compositum, amit most koaliczionak hivunk, a legfényesebb bizonyitéka annak, hogy ma már se a 67-tel, se a 48-czal nem lehet boldoggá tenni Magyarországot. A tárgyilagos szemlélőre tehát nagyon tragikomikus benyomást kelt az, ha látja, hogy pártpolitikusaink és pártlapjaink még mindig afölött vitáznak, vajjon a két numerus közül melyikre fog esni az a fönyeremény, amiből az ország adósságait ki lehet fizetni s a nemzetet gazdaggá lehet tenni?

Mai felemás helyzetünknek főképpen éppen az az oka, hogy negyven esztendőn keresztül e két numerus egyedül üdvözitő jellege fölött folyt a közjogi vita. S hogy egyik pártnak sem volt igaza, amikor a saját programmját orthodox hüséggel imádta, kitünik most, mikor mindegyik párt leenged ebből a programmból s ötven perczentre kiegyezik a koaliczióban a másikkal.

Az orthodox hatvanhetesek egész sereg elvi kérdésben deferálnak a negyvennyolczasoknak s e befolyás alatt javitják régi orthodox közjogi felfogásukat. Viszont a negyvennyolczasok ráálltak a hatvanhetes közjogi alapra, bementek a delegácziókba, a kvóta-emelésbe s még sok közös ügybe bele fognak menni.

A politikai lehetőség és a kényszerhelyzet letörli a hangzatos jelszavak érintetlen himporát s megtöri a programmok sérthetetlenségének varázsát.

A parlamentben és künn az országban is ugy összekeveredtek már a 48-asok és a 67-esek s a két irány között egyes emberek oly sokszor cseréltek helyet, hogy igazán ma nagyon kevés emberről lehet teljes határozottsággal tudni, hogy ez idő szerint tulajdonképpen 67-es, vagy 48-as-e? Mikor ugyanis a 48-asok kormánypárttá alakultak át, egész sereg 67-es rögtön 48-assá lett, mert végre is sokan gondolják, hogy kormánypárton lenni jó. Ha aztán véletlenségből legközelebb a 48-as párt megszünik kormánypárt lenni, akkor egész sereg dühös 48-as megint másfelé megy. A politikában ugyanis ma már ugy cserélgetik a számokat, akárcsak a hordárok a sapkájukon.

Nevetséges tehát, ha még ma is az ujévi üdvözlések utóhangjaiként a régi iotta-harczot keltik fel a „homousion" és a „homoiusion" között, mert ehhez a régi keresztény háboruskodáshoz hasonlit a közjogi vita a 48 és a 67 egyedül üdvözitő volta fölött.

Az üdvözitené Magyarországot, ha nem vitatkoznának többé régi jelszavak, nem harczolnának megkopott lobogók fölött, hanem inkább a gyakorlati politika igényeinek megfelelőleg csinálnának egy oly politikai munkaprogrammot, amely hosszu időre áldásos müködésre egyesitené a pártok jobbjait.

Az egyetlen lehetséges politika az volna, hogy a 67-es alapra ráállva, lassan és fokozatosan törekednénk a 48-as programm egyes pontjainak kivivására. Mert az egész 48-as programmnak megvalósitását az ország pénzügyi helyzete meg nem birhatná, ha más nehézsége nem is volna. Például a külön külképviselet közös uralkodó mellett elképzelhetetlen; mert ha egy idegen államban külön követe volna Ausztriának és külön Magyarországnak, vajjon képviselhetnének azok külön-külön külpolitikát? Természetesen nem, s igy fölösleges milliók dobáltatnának csak ki. Az önálló hadseregre vonatkozó 48-as programmpontnak szintén elháritathatatlan akadályai lesznek évtizedekig, talán századokig.

A távoli nemes czéloknak fentartása mellett tehát minden erőnket a ma megvalósitható reformokra kell forditani s itt 67 és 48 egyesülhet a belügyi alkotások terén. A jogállamot és nemzeti államot ki kell épiteni. A népképviseleti rendszert át kell alakitani ugy, hogy a nemzeti állam eszköze legyen. A főrendiházat demokratikus alapon hozzá kell reformálni az uj képviselőházhoz a megyei alispánok s a kereskedelmi kamarai elnökök főrendiházi tagságával. A közigazgatást reformálni kell. Az igazságszolgáltatást egyszerübbé kell tenni a felebbezések korlátozásával, mert mai törvényeink nem valók egyébre, mint hogy kenyeret adjanak a biráknak és fiskálisoknak s elvegyék a kenyeret a felek szájából. A népoktatást államositani kell; az összes tanintézetek tannyelvét magyarrá kell tenni; a középfoku oktatást egységesiteni kell; az összes tanterveket pedig revideálni, hogy a gyermekek a tulterheléstől megmentessenek. A létminimumot meg kell állapitani; a családi otthont meg kell védeni; a nyugdijakat a végrehajtásoktól mentesiteni kell; az aggkori ellátást be kell hozni nem csupán a testi munkásoknál, hanem a szellemi munkásoknál is; a magántisztviselők sorsát biztositani kell a kizsákmányolás ellen;... száz és száz ily reformeszme várja a megvalósitást. Erre a munkára egyesüljenek politikusaink akár egy uj külön párt alakitásával, akár szövetkezéssel; de hagyjanak békét a 67 és 48 feszegetésének; hiszen az urak fele se tudja önmagáról, hogy meddig lesz 48-as, vagy 67-es?

A SZIVARVÉG.

Öreg honvédek sorsa Magyarországon.

„*A Nap*" czimü budapesti ujságban olvassuk:

Ujév után látogatást tettem a honvédmenedékházban. Erre a különös utra az késztetett, hogy amint az elsejei lapokban olvastam, ezer és ezer doboz szivarkavéget küldtek be az öreg honvédeknek. És ekkor furcsa dolog jutott eszembe. Bár minden szegény öreg ember beáll negyvennyolczas aggharczosnak, a félistenek száma mégis rohamosan fogy, a szivarkavégek száma azonban napról-napra szaporodik. Milyen viszonyban van tehát az öreg honvéd és a szivarkavég? Ez a kérdés inspirált a rövid látogatásra. Beléptem a menedékházba. Az erős dohányszagtól és szivarvégskatulyától könybe lábadt a szeme. Minden szobában egy öreg honvédet és hétszáz skatulya szivarkavéget találtam. Csupa ujévi ajándék. Barátságosan kezet fogtam a dohánybarna-attilás öreggel. Néhány szivarkavéggel kinált meg. Majd párbeszéd fejlődött ki köztünk:

Én: Hogy van!? Hogy van, öreg ur?

Az öreg honvéd: Oh, köszönöm, csak győzöm, győzöm.

Én [szellemesen]: Mint volt honvéd, ez csak természetes. A végre persze nem is gondol.

Az öreg honvéd: Dehogy nem. A szivarkavégre. Egész napom ebben telik el.

Én: Hogy-hogy?

Az öreg honvéd: Reggel szivarkavégleves, tiz órakor szivarkavég-rántotta, délben négy tál szivarkavég, este vágott szivarkavég.

Én: Átlagban hány szivarkavég jut egy-egy öreg hovédre.

Az öreg honvéd: A mult évben még többen éltünk, hát 42.676. De ezidén a dicső bajtársak tábora nagyon lelohadt. Most több millió szivarkavég jut rám.

Én: És miért éppen szivarkavég?

Az öreg honvéd: Ha én azt tudnám. Valaki belehipnotizálta a köztudatba, hogy öreg honvédeknek csak szivarkavég jár. Más öregek kapnak pénzt, kapnak ruhát, kapnak szenet, — de mi mindig csak szivarkavéget. Azt hinné valaki, hogy egy posztóüzlet, ha meg akar ajándékozni minket, posztót küld nekünk. Dehogy! Szivarkavéget... Czukorüzlet — szivarkavéget, üvegkereskedés — szivarkavéget...

Én: És trafik?

Az öreg honvéd: A trafik?... Elhasznált bélyegeket.

Én: És este mit csinálnak?

Az öreg honvéd: Este összeülünk és énekeljük a szép Balassa-verset:

Van-e jó társaim,
Vitézlő hiveim,
Szebb dolog a végeknél,
Szebb dolog a végeknél...

Én [nagyot tüsszentve]: Nincs... De most már mennem kell...

Az öreg honvéd [kikisér az ajtóig]: Uram! Egy nagy kérésem volna?

Én: Végre...

Az öreg honvéd: Sőt ellenkezőleg... Ne haragudjon, de ugy szeretnék egyszer már egy egész szivart elszivni...

LE A MÉLYSÉGBE.

Egy milliomosnőnek öngyilkossága.

Haan R. M honfitársunknak izgalmas éjszakája volt pénteken. New yorki szállodájában, a kizárólagosan előkelőségek által látogatott St. Regisben *Sears S. Herbertné*, egy bostoni milliomosnak felesége, öngyilkosságot követett el.

Az öngyilkos urnő két gyermekével és komornájával a St. Regisbe szállásolta be magát a minap. Péntek éjjel, mikor a szállodában már mindenki nyugalomra tért s ő maga is már éjjeli pongyolában volt, az elméjében nyilván meghibbant nő kimászott az ablakon és ennek párkányáról vetette le magát a mélységbe. Fejjel bukott lefelé s igy halála kétségtelenül ugyanabban a pillanatban állott be, amikor leért a földre.

A hálószobában egy, a férjéhez intézett bucsulevelet találtak. A rémhirre Sears S. Herbert Bostonból azonnal New Yorkba sietett. Az ujságok tudósitói nyomban körülfogták őt, de a mélyen sujtott ember maga sem talál magyarázatot a rémes tettre. Tizenkét éven á a legboldogabb házasságban élt a feleségével, aki most ily borzalmas módon vált meg töle és az élettől.

Gálócsi Muskotály, Szamosháti, Kaáli és Kapa dohány.

A magyar ember, pipás ember!

de itt Amerikában nem kapott eddig kedvére való dohányt, mert magyar dohány néven eladtak neki másfélét.

Szirmay Vilmos honfitársunk már 3 éve dohánytermelő, még pedig Cheswick mellett, az Allegheny River egyik szigetén levő 80 akerny i gazdaságában, ahol kizárólag és többféle magyar fajdohányokat termeszt.

Ezeket a magyar ember által termelt magyar dohányokat magyar emberek kinálják magyar embereknek, valódi, jó, teljesen érett, tisztán kezelt minőségben és olcsóbb áron, mint a mások által árult dohányok.

Lehet venni 5 centes és 10 centes csomagban, pipába való dohányt és 10 centes csomagban cigarettának vágott dohányt.

Minden csomagban van egy értékes szelvény, melyekért ajándékot adunk. A cigaretta dohányban még hazai papiros is.

Próbálják meg ezeket a dohányokat használni; küldetik a pénzt bélyegbe is, de legjobb, ha összeállnak többen és egyszerre rendelnek.

Minden levelet igy kell czimezni:

Szirmay és Perényi Tobacco Co.,

P. O. BOX 1539 4551 SECOND AVE., PITTSBURG, PA.

vagy: A. Perényi, 422 E. 14th St., New York, N. Y.

SOK ARANY ÉS EZÜST ÉREMMEL KITÜNTETVE.

Különlegességek: 48-as Likőr hazafias ital, Gógygycognac, Baraczkcognac, Baraczkszesz, Baraczkcréme, Port-Artur Keserü Gyomorerősitő Likőr, Alföldi Tearum, Alföldi Fehérkeresztes Sósborszesz.

A „RADIAL ELIXIR"-T

kizárólag az ELSŐ ALFÖLDI COGNACGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KECSKEMÉTEN gyártja.

Használati utasitás az eddig páratlanul álló és a maga nemében korszakalkotó kecskeméti „Radial Elixir" gyomorerősitő likörhöz, mely csakis a legjobb gyógyfüvek párlatából, meleg uton készül.

Miután a legtöbb betegség a gyomor nem rendes emésztése által keletkezik, igen fontos a gyomor rendes állapotban való tartása, vagyis az emésztéshez szükséges gyomorsavaknak kellő mennyiségben való fejlődését kell előmozditani, ezt teszi a „Radial Elixir" és ezáltal megóvja azt, ki naponta reggel és este 1—1 pohárkával iszik, hogy soha, sem gyomorgörcsöt, hascsikarást, székrekedést, gyomornyomást nem fog érezni.

A „Radial Elixir" 1 év óta van forgalomban és máris a legkedveltebb keserük egyike, mert nemcsak gyógyhatásu, hanem mint étvágygerjesztő, emésztést gyorsitó és gyomorbajt gyógyitó különlegesség páratlanul áll és ilyen összetételü füvekből más gyár nem állit elő.

A „Radial Elixir" üvegformája is egyike a legsikerültebbeknek és csakis akkor valódi, ha az üvegre magára Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság Kecskeméten „Radial Elixir" van beégetve és eredeti kupakkal, valamint következő nyakszalaggal van lezárva: „Radial Elixir", gyógyfüvek és növények gőzlepárlása utján készült. Egészségi szempontból különösen ajánlható.

Kérem szives próbarendelését és vagyok

Hazafias tisztelettel

VIDDER EMIL,

44 AVENUE C, NEW YORK.

KARACSONYI AJÁNDEK AMERIKÁBÓL

Ha Magyarországon hagyott szeretteit karácsonyi ajándékkal akarja meglepni, rendeljen nálunk egy ilyen képben bemutatott, aranynyal vastagon futtatott, 15 ékköves órát, melyet mi Magyarország bármely részébe elküldünk. Ára

SZÁLLITÁSSAL EGYÜTT 5 DOLLÁR,

mely összeg a megrendeléskor beküldendő. Amerikai lakosok számára $4.85. Rendeléskor csak EGY DOLLÁRT küldjön, a többit az átvételnél.

LEVELÉT IGY CZIMEZZE:

The American Novelty Co.,

95 Liberty St., New York City.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

PÉNZUTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK

15 WILLIAM STREET = = NEW YORK.

OLVASÓINKHOZ.

Dr. Pólya László ur belépett lapunk munkatársai sorába. Mint ilyen, előfizetési és hirdetési dijakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk őt honfitársaink figyelmébe és pártfogásába.

BENCZE JÁNOS ur

PASSAICON, N. J. képviseli a Bevándorlót. Előfizetési dijak felvételére és nyugtázására fel van jogositva. Melegen ajánljuk őt passaici honfitársaink pártfogásába.

MAGYAR FONOGRÁF ÜZLET

280 BOWERY, NEW YORK City.

Nagy és dus raktára a legjobb és legujabb éneklő gépeknek.

A LEGKIVÁLÓBB ÉS LEGVÁLTOZATOSABB MAGYAR DALOKKAL.

— Egy gép ára 3 dollár 50 centtől felfelé. — Magyar dalok darabja 35 cent.

— MEGBIZHATÓ MAGYAR ÜZLET. —

Magyar levelekre magyarul válaszolnak.

ENTERPRISE LIGHT CO.,

280 BOWERY, — NEW YORK CITY.

Egri Csillagok.

— REGÉNY ÖT RÉSZBEN. —

Irta: *Gárdonyi Géza.*

[Negyvenharmadik folytatás.]

Szalkay felállt és meghajtotta magát:

— Szolgálatára állok, hugomasszony.

— Köszönöm. Hát most elmondom, miért jöttem. Az én jó uramnak van egy török talizmánja. Az, akié volt, ellopta a kis fiunkat, s idehozta Egerbe. Azt gondolta, hogy a talizmán az uramnál van. Nézze, ez az.

S az asszony a kebelébe nyult, és kivette a zsinóron függő remek török gyürüt.

— Szép, — mondotta Szalkay a gyürüre bámulva.

Az asszony folytatta:

— Én egy darabig a soproni katonákkal kerestettem a törököt, de hogy azok nem találták, magam jöttem utána. A török babonás. Az a talizmán mindene. Ha lehet, megöli az uramat, ha nem lehet, megöli a fiamat. Hiszen ha az uramnál volna a gyürü, akkor talán még beszélhetnének egymással. Az uram kiadná a gyürüt, a török beadná a gyermeket.

Szalkay a fejét rázta:

— Kedves hugomasszony: az egriek megesküdtek, hogy a törökkel szót sem váltanak, semmiféle izenetet tölük el nem fogadnak. Aki pedig törökkel szól, vagy velük üzenetet vált, az akár tiszt, akár közember, a halál fia.

A fejét vakarva folytatta:

— Ha csak tegnap ért volna ide hugomasszony. De ki tudja, bejutottak-e?

Nagy Lukácsra gondolt a kapitány.

— Most már mindegy, — felelte az asszony. — Nekem be kell jutnom még ma. Én nem esküdtem meg, hogy a törökkel nem beszélek.

— Dehát hogyan gondolja? Hiszen csak nem verekednek át ketten a táboron.

— Álruhában megyünk.

— Ha álruhában mennek, a várból lövik agyon.

— Felkiáltunk.

— Akkor meg a váron kivül levők kezébe esnek. A kapuk be vannak tömve. Lehet, hogy ma már kővel is be vannak rakva.

— Hát a követ hogy megy be öt nap mulva?

— Életveszedelemmel. Az talán tudja: melyik kapun várják. Annak van sipja, jelszava. Az tud törökül. Azt kell megvárniok, ha éppen mindenképpen bele akarnak rohanni a veszedelembe.

— És ha én fehér kendővel megyek! Ha azt mondom, hogy egy Jumurdsák nevü tisztet keresek?

— Kegyelmed szép és fiatal. Ha fiunak nézik is, épp olyan értékes, mint ha nőnek ismerik. Az első katona, aki megfogja, beköti a maga sátorába.

— De ha én egy tisztre hivatkozom.

— Kétszázezer ember van ott. Nem ismeri az mindegyik névről az összes tiszteket. Nem is egy-nyelvüek. Perzsák, arabok, egyiptomiak, kurdok, tatárok, szerbek, horvátok, görögök, örmények, — ezerféle népség. A tisztjeiket is csak a maguk csapatában ismerik névről, de ez a név is nem a tiszteké, hanem maguk csinálják. Ha például nagyorru a tiszt, akár Ahmed annak a neve, akár Hasszán, azt ők maguk között nagyorrunak, vagy elefántnak hivják; ha vereshaju, akkor mókus a neve, vagy vörös réz; ha sovány és hosszulábu, gólyának hivják. És igy tovább: mindenkinek az a neve ottan, amiről amiről testileg könnyebben meg lehet ismerni.

A nő lecsüggesztette a fejét.

— Hát tanácsoljon valamit, Szalkay bátyám.

— Az én tanácsom, hogy várjunk meg egy bemenőt. Akár Vas Miklós lesz az, akár más, kegyelmed odaadja neki a gyürüt, s az beviszi. Akkor Bornemissza uram majd módját találja, hogyan beszéljen a törökkel?

Ez valóban böles tanács volt; de haj, a lázasan lüktető anyai szív nem ismeri a *majd* szót. Ő csak a gyilkot látja, a mely a szerettei felett lebeg. Az elé kell paizsot tartani mielőbb!

Éva kiterjesztette a vár alaprajzát, és hosszan belemerült annak szemlélésébe.

— Ha a várat még a magyarok bejövetele előtt épitették, — szólt aztán a fejét felemelve, — a mostaniak nem is tudhatják, mi van alatta. Ime, itt a templom s innen ágazódik széjjel három földalatti ut. Ezeket csakugyan belőhették. De itt a negyedik ut, ez a mostani palota alá viszen, s messze van a többitől. Ezt nem találhatták meg akkor, mikor a Sándorbástyát épitették. Vagy tudták, vagy nem. Hol ennek a bejárata, Miklós?

S a fiu elé tolta a papirost.

— A téglaégető kemenczéknél, — felelte a fiu egy percznyi szemlélet után.

— Van efféle ottan? — kérdezte az asszony Szalkayt.

— Van, — felelte Szalkay. — Északkeletre van a vártól.

A fiu olvasta a mákszemnyi apró irást:

— Északkeleten téglakemencze. Lapos kerek kő; diófától tiz lépés délre. Ez a bejárat.

— Van ott diófa? — kérdezte ismét az asszony.

— Én bizony nem emlékszem, — felelte Szalkay. — Életemben egyszer jártam ottan, még Perényi idejében.

— És a téglaégető messzire van a vártól?

— Nincs messzire. Negyedóra talán.

— Akkor ott van török.

— Bizonyosan van. Ha egyéb nem, a had kisérő népe: a pásztorok s más efélék.

Adhat valami török ruhát kegyelmed?

— Van.

— Deli-köpönyeg is van?

— Az is van, de csak egy. Hanem biz' az végig van hasitva.

— Összevarrom, — felelte az asszony. — Egyszer már utaztam igy: delinek öltözve. Nem gondoltam, hogy valaha hasznát látom.

Kezét a homlokához emelve gondolkozott. Egyszer csak felpattant.

— Nem, — mondotta, — nem maradok addig se, mig bevarrom a köpönyeget. Még igy jobb lesz. Köszönöm a szives vendéglátást.

S azzal odanyujtotta finom, fehér kezét a kapitánynak.

— Dehát csak nem...

— Indulunk azonnal.

A kapitány felkelt és elállta az ajtót.

— Nem engedhetem. Ilyen vaktában belemenni a veszedelembe... Örökre vádolnám érte magamat.

Éva az első szónál kardjára kapott. A másodiknál visszataszitotta a pengét, s visszaült az asztalhoz.

— Igaza van, — mondotta megtörten. — Más módon kell mennünk. Valamit ki kell eszelnünk, hogy el ne fogjanak.

— Éppen ez az, — felelte Balázs ur szintén leülve. — Ha csak egy hajszálnyi lehetőség is mutatkozik, elbocsátom kegyelmedet.

II.

Az egri vártól északkeletnek van egy magas hegy, az Eged. Voltaképpen Szent Egid, vagy Szent Egyed volna az igazi neve, de hogy az Egyed nevet be nem vette soha a magyar gyomor, ma is csak Eged annak a hegynek a neve. Annyira van az Egertől, mint a Szentgellérthegy Kőbányától. De sokkalta magasabb és testesebb.

Ha ennek a hegynek az irányában valami erőskezü ember kilőne az egri várból egy ludtollal szárnyazott nyilat, az a nyil átrepülne azon a dombon, ahol a török ágyuk egyik falkája dörög, és abba a völgybe hullana, ahol a tábori gyülevész nép ütött tanyát. A kereskedők, a lócsiszárok, a borbélyok, a dervisek, a kuruzslók, köszörüsök, szörbet és halve árulók, a kötéltánczosok, a rabszolgakereskedők, zsibárusok, czigányok s más eféle nép telepe most az a völgy. Onnan járnak nappal a táborba kalmárkodni, csereberélni, hulladékot lesni, népet mulattatni, kuruzsolni, lopni, csalni, szóval: élni a katonák közé.

Október másodikán, a Szent Mihálynapi ostrom után harmadnapra egy fiatal deli érkezett oda a tárkányi erdő felől. Lóháton ült. Atilla, szük nadrág, sárga bakancs és teveszőr-köpeny volt rajta. Turbán helyett a delik szokása szerint a köpönyeg csuklyája födte a fejét. Az öve körültüzködve handzsárral. Egy megláncolt lábu magyar fiut hajtott maga előtt. Az meg egy ökröt. Ökör és fiu láthatóképpen a deli zsákmánya volt.

Azon a tájon szőlőültetvények vannak. A magyar nem szüretelt az idén. De tele is van a szőlő törökkel. Akármerre néz az ember, turbános, vagy prémsapkás alakok bukdácsolnak a szőlők között.

Némelyik rákiált a delire:

— Hol szedted ezt a gyönyörü zsákmányt?

De azok éppen akkor hajtják legdühösebben az ökröt. Nem felelnek.

A deli: Éva.

A rab: Miklós.

Örök nincsenek arra, vagy ha vannak is, azok is böngésznek a szőlőben. Minek az őr, ha nincs ellenség? Bornemisszáné feltartóztatás nélkül jut a téglaégető völgybe, ahol a szennyes és diszesszes sátorok össze-visszasága, az ebek és czigánypurdék sokasága lármázza őket körül. Aztán a kereskedők jönnek s licitálnak egymásra:

— Hogy adod a fiut? Én adok érte ötven piasztert.

— Én adok érte hatvan gurust.

— Én hetvenet.

— Az ökörért adok husz piasztert!

— Én harminczat.

— Negyvenet.

A deli nem áll szóba senkivel.

A kezében dárda van. Azzal vigyáz folyton hol az ökörre, hol a rabra. A rab kezében ostor pattog.

Leballagnak a téglakemenczéhez. Ott még tarkább a nép. A téglákból a czigányság házakat hevenyészett. Tető helyett galylyal vagy ponyvával boritotta be. A kemenczékben is tanyát vert egynehány czigány család. Sütnek, főznek, heverésznek az őszi napon.

A vén diófa alatt valami lócsiszár keritett magának helyet. Éva csak a dél felé való tizedik lépést nézte. Ott volt a lovak állása. Mellette a csiszár négyrudu sátora, s kiirva reá török betüvel a koránból vett idézet:

„Amint Allah akarja, ugy leszen."

Mert a török kalmár sohasem a maga nevét irja a boltjára, hanem csak egy idézetet a koránból.

Éva meglátta a követ. Valamikor malomkő volt az. Régen ott fekhetik. Ugy bele van süppedve a földbe, hogy csak a félkaréja áll ki. A közepéből magasra nőtt a fü, s rajta meg egy-két bokor kövirózsa vert tanyát.

Éva behajtotta az ökrét és rabját a lovak közé. A dárdáját beleszurta a malomkő közepébe.

A kereskedő hajlongva jött elő.

— Hogy adod a rabot? — kérdezte a szakállát simogatva.

Éva jelezte, hogy ő néma.

A néma katona nem ritkaság, s ha még hozzá se szakálla, se bajusza, a török előtt egyszerre világos, hogy ez olyanféle Isten teremtése, aki most deli ugyan, de amikor nem deli, az a kenyérkeresete, hogy abból él, amije nincsen.

Hát a görög beszélt:

— Otuz gurus. [Harmincz piaszter.]

Éva jelezte, hogy csak az ökör eladó.

A görög megnézte az ökröt elől-hátul; megtapogatta egy emelő mozdulattal a szügyét, s igy szólt:

— Jirmi gurus. [Husz piaszter.]

Éva a fejét rázta.

A kereskedő harmincz s végül harminczöt piasztert igért.

Éva ezalatt leült a kőre, s a lába szárát fájdalmasan tapogatta. Nyers hus volt odakötve. Át is ütődött a leve a kék posztón.

Mikor a görög harminczöt piasztert igért, Éva jelekkel s dárdahegygyel mutatta, hogy egy sátort szeretne, még pedig ezen a helyen.

A görög látva a deli halványságát és kimerültségét, megértette, hogy a deli át akarja pihenni az ostrom hátralevő részét. Három-négy rongyosnál rongyosabb sátort is hozatott elő a szolgájával. Tessék választani.

Éva kiválasztotta a legnagyobbat, a melyik a legfoltosabb volt, a rámutatott az ökörre, hogy elvihető. A kereskedő keveselte érte az ökröt. Éva odaadta a lovát is, de jelezte, hogy a sátort felállitva kivánja átvenni.

Hát a kereskedő neki nógatta a maga két szerecsenét, s azok ott Éva fölé kifeszitették a sátort.

No, ez simán ment.

— Az Isten segit bennünket! — susogta Éva az örömtől szinte reszketve, mikor Miklóssal a sátor belsejében magára maradt.

Már most csak az volt a kérdés, hogyan és mikor emeljék el a követ? Nincs más hátra, csak egy rudat kell szerezni. Azt beleteszik a malomkő lyukába, s felbillentik a követ.

Rudat szerezni pedig nem nehéz, csak a lovak korlátfájából kell egyet elvenni. Éjjel megtörténhetik.

Az ágyu dörgött a dombon tul. A lombok között a várnak egy tornyát is látták. Félig rom volt már az a torony, de ők mégis örömmel nézték, mert azt mutatta: hova jutnak még ezen az éjszakán.

A mindenféle nép ott zsibongott körülöttük. Olykor katonák is jöttek. Többnyire lovat vettek, vagy a kuruzslókat keresték fel. A czigánytalizmánoknak is nagy volt a kelete. Nem igen biztak bennük, de azért vették. Egy szőrösmellü azabnak koszoruként függött a sok talizmán a mellén.

— Mit gondol, Miklós, — szólt Éva a köpönyegén végigdőlve, — nem lehetne-e nekem a fiamat megkeresnem? A hogy idáig eljutottam, beljebb is eljuthatok.

— Már megint ezen töprenkedik a tekintetes asszony?

— Nem tartóztat fel senki ebben a ruhában. Megkereshetem, megtalálhatom a seregben is. Eléje állok Jumurdsáknak, és azt mondom neki: Itt a gyürü, add ide a fiamat!

— Erre ő elveszi a gyürüt, és nem adja ki a fiut.

— Nyomorult gazember!

— Hiszen ha nem az volna. De még ha becsületes volna is, mi lenne, ha a táborban valamelyik tiszt paranesot kiáltana kegyelmednek? Lehetnek olyan csapatok, ahova delinek nem szabad keveredni. Az ágyuk telepe is zárt hely lehet. Mindjárt megszimmantanák, hogy kegyelmed idegen a táborban.

— Elfognának, az bizonyos.

—S még ha el nem fognák is, Jumurdsák ki nem eresztené a markából.

Éva felsóhajtott. Kibontotta a tarisznyát. Kenyeret és hideg csirkét vett elő. Kirakta egy kis bőr-abroszra.

— Együnk, Miklós.

Végre bealkonyodott. Az ágyudörgés megszünt. A sötétségben csakhamar aludni tért mindenki.

Éva egy tekercs gyertyát vett elő a tarisznyából. Tüzes taplóval meggyujtották.

Éjféltájban Miklós kilopódzott a sátorból, s néhány percz mulva egy karvastagságu ruddal tért vissza.

Beledugták a malomkőbe, s elmozditották.

A kő alatt nem volt más, csak a nedves, fekete agyagföld, meg egypár fekete bogár.

Éva odatoppantott a lábával a kő helyére.

Ez a toppantás kérdés volt a földhöz: üres vagy-e?

A föld tompán dobbant:

— Üres vagyok.

Éva a tarisznyából ásót vett elő. Rászoritotta a dárdája nyelére s ásott. Miklós kézzel kaparta a földet.

A második araszny mélységben az ásó deszkára koppant.

Erős és vastag tölgyfadeszka volt az, de már korhadt. Kiásták, kiemelték. Azon alól már ott tátongott egy gyermekderék vastagságu, sötét kölyuk.

— Menjen előre, — mondotta Éva.

III.

Valami tiz kis lépcsőn kellett lemenni. Akkor a lyuk hirtelen kiszélesedett. Rakott volt, mint a pincze, s fennállva lehetett benne menni.

A levegő fojtott volt, a lyuk koromsötét. A falakat itt-ott a salétrom fehér virága foltozta be. A kövek nyirkos hideget leheltek.

Miklós ment elől. Vitte a gyertyát. Olykor bokáig érő vizben mentek, olykor kőbe akadtak, amely a boltozattól vált el. Ilyenkor Miklós hátraszólt:

— Vigyázzon, tekintetes asszony: kő van az utban.

A szava tompán hangzott, mint a posztóval bevont dobé. A falak elnyelték a hangot. A föld néhol dobogott a lépéseik alatt. Erre bizonyosan egy másik alagut is van. Micsoda nép épithette ezeket? Még akkor nem irtak történelmet, mikor ez épült. Ki tudja, micsoda népfajok éltek már ezen a földön mielőttünk? Meglehet, olyan népfajok, akik a maguk korát ujkornak nevezték; akik azonban épp ugy küzdöttek egymással, mint mi.

Oh, micsoda vadállat a földön az isteni ember!

Miklós ismét visszaszólt:

— Vigyázzunk, tekintetes asszony: hajolni kell!

S hajolva ment tovább.

A föld egyre emelkedett, a boltozat egyre alacsonyodott.

Miklós már négykézláb ment tovább. Éva megállt.

— Menjen csak, Miklós, — mondotta. — Ha az alagut betömődött, vissza kell térnünk az ásóért.

J. D. MOSKOWITZ
Dayton, Ohio. Saját házában.
West sidei üzlet: 1444 Dakota street.
North sidei üzlet: a Kossuth-telepen.
A MAGYARSÁG KIPRÓBÁLT BARÁTJA.
Közjegyző. Az összes hajóvonalak kinevezett ügynöke.
Hajójegyeket elad eredeti áron.
Pénzt küld a világ minden részébe gyorsan, pontosan és olcsón.
Kiállit és hitelesit amerikai és ó-hazai okmányokat.
DAYTON, OHIO.

New York, Hazleton, Wilkesbarre
NÉMETH JÁNOS
v. cs. és kir. konzuli ügyvivő
Hajójegyekre, pénzküldésre és közjegyzői ügyekre a legmegbizhatóbb és legpontosabb banküzlet
Levélczim: NÉMETH JÁNOS
457 Washington St., NewYork, N.Y.

THE RONAY CO.,
1310 FIFTH AVENUE,
PITTSBURG, PA.
ajánlja honfitársai szives támogatásába pompásan berendezett üzletét, amelyben importált áruk a legjobb minőségben, kitünő olvasmányok, remek kiállitásu és minden vallásfelekezetüek számára irt imádságos könyvek, irodaszerek, irőeszközök, jófajta hazai dohány és szivarok, arany és ezüst ékszerek, valódi tajték és selmeczi pipák, szárak, szegedi paprika, liptói turó, tiszaujlaki bajuszpedrő, stb., a legjutányosabb árban kaphatók.

KRAJNYÁK JÁNOS
Cleveland, O., 2755 East 79th street alatti legmodernebbül berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogásába. Kitünő whiskey, törköly, nemkülömben mindig friss hordó és üveg sör, tüzes magyar borok, finom zamatu szivarok, billiárd, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

CAFÉ BRESLAU
MAGYAR KÁVÉHÁZ
188—190 második Avenue, New York a 12-ik utcza sarkán.
— Kitünő MAGYAR konyha. —
Tulajdonosok: Rabbach és Schembeck.

KÉPVISELŐINK.
A „Bevándorló"-t a következő urak képviselik a következő helyeken olykép, hogy előfizetési dijakat felvehetnek és nevünkben nyugtázhatnak:
BENCZE JÁNOS ur.....Passaic, N. J.
BÖGÖZY GYULA ur.....Perth Amboy, N. J.
MAKRAY JENŐ ur.....South River, N. J.
JUHÁSZ ISTVÁN ur.....Poughkeepsie, N. Y.
TORHÁN JÁNOS ur.....Yonkers, N. Y.
GÉTSY JÁNOS ur.....Torrington, Conn.
HIZSNYAY JÁNOS ur.....Danbury, Conn.
STENTZEL RICHARD ur....Philadelphia, Pa.
POTMESIL ISTVÁN ur..South Bethlehem, Pa.
SAMU GYÖRGY ur.....South Sharon, Pa.

HA BAJBA JUTOTT, FORDULJON
NAAR MANFRED
békebirőhoz,
15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J.,
aki tanácscsal, segitséggel látja el.
MAGYAR, NÉMET, TÓT, LENGYEL stb.
TOLMÁCS MINDIG KÉZNÉL.

A NAP
A magyar ujságirás szenzációja, Magyarország legfüggetlenebb és legelterjedtebb napilapja.
Felelős szerkesztője: Braun Sándor.
Politikai főmunkatársai: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kalmár Antal.
A NAP a 48-as eszmény leghivebb katonája s a 67-es politika legkérlelhetetlenebb üldözője.
A NAP nemcsak a legkitünőbb lap, de a LEGOLCSÓBB IS.
Előfizetés Amerika területére egész évre $5.—
Félévre $2.50
Negyedévre $1.25
Mutatványszámokat készséggel küld:
A NAP kiadóhivatala:
Budapest, VIII. ker., Rökk Szilárd-u. 9. sz.

RIZSAK JÁNOS
passaici pénzküldő budapesti irodája
IV., Sütő-utcza 6. szám alatt van.
Irodavezető: RIZSÁK MIHÁLY.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

MAGYAR PÉNZKÜLDŐ és VÁLTÓINTÉZETE
127—2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J.
PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője.
Mindennemü közjegyzői okiratok szakszerüen kiállittatnak és konzulátusilag hitelesittetnek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el.
Reám bizott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el.
Az utasokat személyesen elkisérem a hajóhoz.
Utbaigazitást, felvilágositást és tanácsot ingyen adok.
FIÓKÜZLETEK:
ALPHA, N. J. PHILLIPSBURG, N. J.
WHARTON, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

Miklós tovább mászott. A gyertyafény egyre keskenyedett, végre eltünt. Éva maga maradt a sötétségben.

Letérdelt és imádkozott.

— Oh, én Istenem, szegény bolyongó lelkemnek atyja, látsz-e engemet itt, e vak mélységben is? Csak egypár lépés választ el az én Gergelyemtől. Azért adtál-e össze minket, hogy ily szerencsétlen módon legyünk eltépve egymástól. Hozzád forditom arczomat, remegő szivemet. Istenem, itt az ellenség lába alatt, a föld fekete mélységében: engedj hozzájutnom!

A fény ismét megjelent. Csakhamar Miklós is előbukkant. Hason csuszott, aztán meggörnyedve jött fel a mélységből.

— Az alagut husz lépésnyire szükül, aztán tág tiz lépésen át. Ott az ut kétfelé válik, de mind a kettő be van omolva.

— Vissza kell mennünk az ásóért, — felelte Éva. Ásnunk kell reggelig. De minden órában meg kell jelennie, Miklós, a sátor előtt, hogy gyanut ne keltsünk.

A fiu szótlanul engedelmeskedett.

— Ha az uramhoz jutok, Miklós, — mondotta Éva, — meg fogjuk hálálni a maga jóságát. Az uramat Dobó nagyon szereti. Beszerzi magát iródeáknak Dobó mellé.

— Nem fogadom el, — felelte Miklós. — A gyermek az én hibámból veszett el, az én segitségemmel kell megkerülnie. Mihelyest megkerül, fogom a vándorbotot, s megyek az iskolába.

Szegény Miklós, te! Nem mégy te az iskolába többet soha!

IV.

A Szent Mihály-napi ostrom délig tartott. Délután hült az ágyu mind a két részen. A várban a *cirumdederunt* zsoltár hangzott, lent a vár körül a tábori dervisek szedték szekerekre a holtakat, meg azokat a sebesülteket, akik a maguk erejéből nem birtak tovább mozdulni.

[Folytatása következik.]

MATYKÓ HALÁLA.

Irta: *Bokor Malvin.*

Szép, barátságos kis leányszoba, természetesen zöld és lila, amint ez modern leányszobához illik. Vadonatuj: még érzik rajta a firnisz-szag, meg a váltónak az illata, amelyet Katinka jóságos arczu édesapja hatalmas háziviharok és keserves káromkodások után irt alá érte. A két vendégleány ezt a körülményt egyetlen szemvillanással beszélte meg, mialatt kedves, gyerekes csicsergéssel magasztalták az uj berendezést és csodálták a kedves bácsi áldozatkészségét.

Szépen fésült, fehérbluzos, illedelmes kis teremtés volt mind a három leány. Ugy látszott, hogy egyiknek sincs egyénisége, hanem csak nevelése, nincs lelke, csak modora, és nincsenek érzései, hanem csak szerény, derült és közömbös véleményei a körülöttük történő események felől. Husz évesnek látszott mind a három, pedig a legfiatalabb is huszonnégy volt már és a legidősebb huszonnyolcz. De olyan ártatlanul néztek a világba, hogy az ember megesküdött volna, ezekkel még életükben sem történt semmi nagyobb, feljegyzésre méltó esemény. Pedig hát egy-két apróság mégis megesett már velük.

Erzsi, a huszonnyolcz esztendős, fehér arczu, barna leány, aki olyan nyugodt és derült volt mindig, a mult télen szublimátot ivott egy eljegyzési hir hallatára. Hat hétig feküdt utána, tüdőgyuladás czimén, egy szanatóriumban. Marcsát a papája három esztendő előtt külön vonaton hozta haza Váczról: hogyan került oda, arra az a huszárönkéntes tudott volna felelni, aki mindkettőjük számára megváltotta a jegyeket Béesig, de aki a válságos pillanatban jobbnak látta nyomtalanul eltünni a szintérről. Marcsának egyébként megjött azóta az esze és deli önkéntesek helyett köpczös bankárokra pályázik, kiknek rendezett anyagi viszonyai már jó néhány évtized óta megengedik a házasságot... Katinka a legravaszabb a három leány között, hideg, okos teremtés; semmit sem tudni róla, csak azt, hogy a család „uszik“ és ennek a kellemetlen sportnak a leány szinte betegesen fényüző és mulatós természete az oka. Annyira el vannak adósodva, hogy be sem fogadnák őket a társaságba, ha Katinka nem hordaná olyan fennen az orrát s nem viselkednék ugy, mintha neki joga volna mindenkit lenézni.

A kedves bácsi jelenlétében szépen beszélgettek a Mücsarnokról, a filharmonikus hangversenyről, meg egy uj operettről. Amint azonban a háziur sziveskedett a lábát kihuzni, Katinka egy kis kristálydobozt vett elő és pár percz mulva kékes czigarettafüst gyürüzött a hosszu liliomok körül, amelyek drága, tüzvörös vázában álltak a szobában mindenfelé és csodálkozva füleltek a megváltozott beszélgetésre.

— Hallottátok, mi történt? — kérdezte izgatottan Marcsa.

Katinka csak a szemével kérdezte, Erzsi ellenben titokzatosan mosolygott és semmit sem szólt. Marcsa boszusan vette észre, hogy tudja, miről van szó.

— Matykó agyonlötte magát, — mondta halkan és egy kis gyönyörüséggel hunyta le a szemét. — Ma temetik...

— Fenét? — mondta rá Katinka. Ő jukker-leány volt és Matykó nem érdekelte közelebbről. Erzsi azonban elővette a zsebkendőjét:

— Szegény fiu,— mondta — ha tudtam volna... De nem gondoltam, hogy ennyire a szivére veszi...

Marcsa megvetően nézte végig, aztán mintha semmit sem hallott volna, lehajtott fejjel, halkan, bünbánóan mondta:

— Nagyon, nagyon sajnálom az esetet. Szegény anyja... tudjátok, menynyire imádta. Egyetlen fiu volt. Meg aztán kellemetlen is nekem ez a dolog. Nektek bevallhatom: miattam történt... De kérlek, ne mondjátok el senkinek, mert az ilyen eset sohasem vet jó világitást a leányra sem. Még azt hinnék, hogy bolonditottam...

Erzsi jóakarattal simogatta meg a kezét:

— Ne busulj, drágám, ok nélkül vádolod magadat. Nem miattad történt. Én tudom, ki volt az oka a dolognak. Bizonyosan tudom!

— Ki volt hát? — kérdezte Katinka, aki elérkezettnek látta az időt, hogy összeveszitse a két barátnőjét. Ez nagyon szórakoztat. — Ha szeretsz, Erzsikém, megmondod, kiért tette?

Erzsi szeliden rázta a fejét:

— Nem, a világért sem. Az illető, a kiért történt, boldog, hogy senki sem gyanusitja. Neki eszében sincs dicsekedni ilyen dolgokkal, mint némelyeknek...

A Marcsa szeme olyan gonoszat villant ebben a perczben, mint a vadmacskáé:

— Nem rossz: Erzsi azt képzeli, hogy miatta halt meg Matykó.

— Nem képzelem, hanem bizonyosan tudom...

— Hozzám irta az utolsó képeslapját!

— Velem táncoltatta tegnapelőtt a második négyest!

— Én kidobtam, mikor szerelmet vallott!

— Én meg pofonütöttem, mikor megcsókolt.

— Téged csókolt meg? Hiszen a — nagynénje lehetnél!

— Hiába esz meg a méreg, kedves, már egész Budapest tudja, hogy miattam lett öngyilkos.

— Drágám, olvasd el a képes ujságot, ugy körül vagyok irva benne, hogy mindenki rám ismer... Matykó az én öngyilkosom, nem a tied!

Katinka összekulcsolta a kezét a térdén, vidáman fujta a füstöt és édes élvezetbe merülve hallgatta a két szelid, finom teremtés veszekedését. Gyönyörü látvány volt: két bájos, fiatal leány, aki egy holttesten huzakodik, hogy melyik ölte meg? A házikisasszony egy darabig gyönyörködött ebben a jelenetben és csak jó időre szólt közbe az ő magas, csengő hangján, amely ugy tudott vágni, mint a kés:

— De szivecskéim, én azt hiszem, hiába kinozzátok magatokat ezzel a váddal. Én valószinünek tartom, hogy egyikőtök sem volt az oka Matykó halálának és igy mind a ketten nyugodtak lehettek...

Erzsi és Marcsa egyszerre elhallgattak. Most Katinkára lettek dühösek és egyetértően néztek össze. A szemük azt mondta:

— A szemtelen! Ez azt jelenti: nem fogja senkinek azt hiresztelni, hogy én voltam oka Matykó halálának...

...Matykó ebben a perczben koporsóban feküdt a nyitott sirja mellett és ha hallotta volna a halála körül támadt vitát, alighanem nagyon elcsodálkozott volna. Ő, szegény, amikor a másvilágon felébredt, valószinüleg maga tudta legkevésbbé, miért tette, amit tett. Berugott társaságban volt az orfeumban és amikor már vagy négy üveg pezsgőt megivott, hirtelen egész határozottsággal rájött, hogy az élete nem ér semmit, hogy ő csak terhe a földnek és legjobb lesz, ha elpusztitja magát.

— Adjatok egy revolvert — mondta a barátainak.

Valaki a kezébe nyomott egyet. Matykó a homlokához tartotta. A többiek nevettek.

— Vigyázz, elsül! — kiáltotta valaki. Matykó felháborodva ezen a gyávaságon, megrántotta a ravaszt. A következő perczben aztán nem volt már, olyan egyszerüen nem volt, mint egy bogár, amelyet véletlenül agyontapostak. S a végső perczében éppen olyan kevéssé is gondolt valamit az esetről, mint az eltaposott bogár.

Most pedig a temetőben volt és haligatta, amit egy barátja, a hivatal poétája, mond a sirjánál. Ő szintén jelenvolt Matykó öngyilkosságánál, de azóta kijózanodott és nagyon meg volt rendülve.

— Szegény barátom, — szólt — miért tetted ezt? Miért vetettél véget ifju életednek? Nagy, rettenetes viharok dulhattak a szivedben, amig idáig jutottál. Bizonyára szerettél valakit és annak a nevével az ajkadon haltál meg. Gyászba döntötted az egész családodat és az imádott lényt, aki ártatlan oka volt halálodnak. Ő most bizonyosan sirat téged és átkozza magát, amiért ezt a rettenetes végzetet rád idézte. Szegény, szánalomra méltó teremtés, aki e perczben is mardosó lelki gyötrelmek között zokog miattad... És igy tovább...

...Erzsi készülődött:

— Elmegyek — mondta czélzatosan, — egy barátnőm meghivott: közelebbi részleteket akar tudni Matykó öngyilkosságáról... Kérlek, beszéljetek jól meg engem, ha már elmentem. Szedjétek le rólam még a keresztvizet is...

A két leány meghökkent. Marcsa sötéten nézett Erzsi után.

— A kiállhatatlan teremtés, — mondta dühösen — egészen elvette a jóslatával a kedvemet a pletykázástól... Beszéljünk hát inkább Matykóról. Te, — mondta bizalmasan közel huzódva Katinkához, — azt mondják, borzasztó volt. Az egész agyveleje kilocsesant és a foltja még most is látszik a falon. Azt is hallottam, hogy megátkozott, mielőtt meghalt...

— Téged, vagy Erzsit? — kérdezte Katinka hidegen.

— No, de kérlek! — Marcsa egészen belepirult a felháborodásba. — Csak nem hiszed, hogy azért a vén leányért megöli magát valaki? Engem átkozott meg, engem!

— Te, — mondta a barátnője gonosz oldalpillantással — micsoda reklám lenne néked, ha valami társaságban megjelennék melletted Matykó szelleme, a lyukas koponyájára mutatva, a melyből kilőtte a csepp agyvelejét...

Marcsa felkaczagott és megborzongott:

— Isten ments! Ez ma már különben sem divat. Hanem azt a foltot a falon igazán szeretném látni... Néhány éjszaka nem tudnék aludni miatta és Erzsi megpukkadna, ha hallaná. Azt képzeli, hogy neki van joga álmatlan éjszakákat tölteni Matykó halála miatt!

A czigarettája füstjén át a tükörbe nézett és egy perczig gyönyörködött a saját arczában.

— Pedig hidd el, — mondta aztán, — ha Erzsi nem tenné kétségessé a szerepemet a dologban, ezek után biztosan elvenne valaki... Legalább szegény Matykó sem halt volna meg egészen hiába...

HUNFALVY HUGÓ
Hites ügyvéd és jogtanácsos,
— közjegyzői hivatal. —
Iroda a főpostával szemben.
231 BROADWAY New York City.

PITTSBURGI IRODÁNK
megbizottjai: *Erpf Arthur* pittsburgi magyar gyógyszerész ur, *Hódinka Jenő* ur és *Lengyel Sándor* ur, akik előfizetések felvételére és nyugtázására fel vannak hatalmazva. Ajánljuk a fent nevezett urakat honfitársaink figyelmébe.

I. BOSS
111 SECOND STREET, PASSAIC, N. J.
Mindenféle szivarok és dohányok
— importálója. —
KÜLÖNÖSEN JÓ A KOSSUTH ÉS GRÓF BATTHYÁNYI DOHÁNY.
Megrendelések nagyban és kicsinyben vidékre is.

MAXIM MULATÓ
ELŐKELŐ MAGYAR KÁVÉHÁZ
— párisi mintára. —
1393 MÁSODIK AVENUE
a 72. és 73 utczák között.
Tulajdonos:
BIRNBAUM L.
ESTÉNKINT ÉNEKES ELŐADÁSOK.
— Kitünő magyar ételek és jó italok. —
Pontos kiszolgálás.
BELÉPTI DIJ NINCSEN.

THE 'STATE BANK'
AZ ÁLLAM BANKJA
378 Grand Sreet, New York City.
Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. I., alpénztáros Knejsel János.
Töke, felesleg, nyeremény, több, mint $1,000.000
Betétek több, mint 16,000.000
Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részébe.
HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG.
Alakult 1906. február 27. Cleveland, O.
A Szövetség czélja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme.
Osztályok alakulhatnak Amerika minden magyarlakta helyén.
Aki a Szövetség tagjává akar lenni, irjon alapszabályokért a titkári hivatalhoz 305 CENTURY BUILDING, Cleveland, O.

THE CITY BANK CO.
BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ.
Takarékbetétek után 4 százalékot — fizet. —
10 AVENUE és PEARL ST. sarkán.
SOUTH LORAIN, Ohio.

The Friedman Print
215 BOWERY — — NEW YORK.
Elvállalja alapszabályok s mindennemü nyomtatványok elkészitését.
— Kitünően felszerelt magyar nyomda. —
Elv: Csinos kiállitás olcsó árak mellett.

Ingyen! Gyönyörü ARANYOZOTT ÓRA INGYEN!
Minden férfi és nő, a ki elolvassa e hirdetést megtudhatja, hogy hogyan kapni egy gyönyörü női vagy férfi órát.
Ezek az órák gyönyörüek, egyenlő egy 10 dolláros órával. Kitünő nickel szerkezettel. Minden férfi és nő szerezzen magának egyet. Nem kerül pénzbe ezt megtenni. — Csak irjon levelet vagy levelezőlapot és megmondja nekünk, hogy melyik lapban látta e hirdetést és teljesen ingyen.
Brooklyn Jewelry Co.
209 Washington St.
Dep. 65. BROOKLYN, N. Y.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RUDNER és ROTH, tulajdonosok
NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilenczedik utcza sarkán
— *Kitünő ételek és italok* —
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE
— *Szombat és vasárnap este elsőrangu czigányzene* —

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankczégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.

NEW YORK ÁLLAM.

Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York.

Kiss Emil, 104 Second Ave., New York.
Tiz év óta fennáll.

Németh János, 457 Washington street, New York.

Deutsch Testvérek, 319 Houston st., New York.
Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.

The Oriental Bank, 182—184 Broadway, New York.
Csekkontó, hitellevelek, külföldi értékpapirok megvétele és eladása.

Nemzetközi Utazási Iroda és Pénzküldő Társaság, igazgató Láng József, 1496 Second Ave., New York City.

PENNSYLVANIA ÁLLAM.

B. Hendler, successor to A. Hendler Son & Co. Cassandra.
Pénzküldemények Magyarországba és Európa bármely részébe olcsón, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalakon az ó-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók.

First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville.
Alaptőke $500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyeremény $75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.

Róth József és Fiai, a Monongahela-völgynek legrégibb bankháza, saját épületében, ötödik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport.
Pénzküldés az ó hazába gyorsan, pontosan a legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelemmel állitanak és a konzulátusi hitelesitést beszerzik. Czim: **Jos. Roth and Sons.**

Hungarian American Savings & Trust Co.,
Duquesnei Magyar Amerikai Takarék és Hitel Társulat, Duquesne.
Alaptőke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankházainak egyike s az egyedüli magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesei magyarok. Fizet két százalékot csekkszámlára, 4 százalékot betét-számlára. Pénzküldés, hajójegy eladási és közjegyzői iroda.

Klein Jakab, magyar bank- és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburg.
Megbizható pénzküldő és hajójegyelárusitó. Kiállit közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyeknek elintézését.

Tomcsányi József, Homestead és Duquesne.

Klein Arthur, Rankin, Pa.
Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézése.

Kail G. Árpád, Uniontown, Pa.
Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesités. Pontos pénzküldés.

MISSOURI ÁLLAM.

The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok truszt-kompániája, Bonne Terre.
Bejegyeztetett 1890-ben. Töke $100.000.00. R. R. S. Parsons elnök, F. J. Thomure alelnök F. H. Dearing titkár és pénztáros.

OHIO ÁLLAM.

Perczel Lajos, 532—534 Pearl street, Cleveland.

The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown.
Vagyon: $1,500.000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzbetétek után 4 százalék kamatot fizet. Üzletvezető: **Burger B. Lajos.**

WISCONSIN ÁLLAM.

Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékbank, Kenosha.
Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Töke $25.000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ÁLLAM.

Rizsák János, 128 Second street, Passaic.

Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapesten, V. Wurm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul fiumei ügynökségének irodája: Fiume, Andrássy-ut 22. Magyar amerikaiak, kik az ó-hazában nehézségekkel találkoznak, forduljanak oda.

WÁRADY LAJOS
Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése.
PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA.
Az összes hajóvonalak képviselője.
HÁZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA.
magyar közjegyző
449 S. Broad St., Trenton, N. J.

Charles R. Kear elnök. Harry F. Potter pénztárnok.
ELSŐ NEMZETI BANK
FIRST NATIONAL BANK
MINERSVILLE, PA.
Alapittatott 1864-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bankja.
Alaptőke $50,000.00
Tartalékalap és szét nem osztott nyeremény 75,000.00
Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti.
Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy póstautalvány utján eszközöl.